

CAROLVS I. BRITANNIARVM
R. E. X.

A SECURI ET
CALAMO MILTONII
VINDICATVS.

*Qui per Virtutem perit, haud pol
interit. Plautus in Captiueis.*

DUBLINI,
Apud LIBERVM CORRECTOREM,
via Regia, sub signo Solutæ
fascis.

M. DC. LII.

12-11

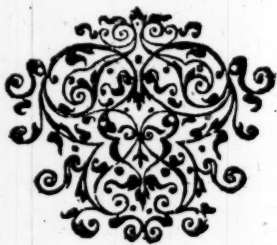
CAROLO II.

BRITANNIARVM
ET HIBERNIÆ REGI
SERENISSIMO S.

BMVTVISSE mihi
nimum Salmasius vide-
tur, à Miltonio petitus,
quamuis acer sit & se-
dulus calumniarum vin-
dex. Eius partes, impar licet, suscepi
tamen, & velut pralusionem institui,
dum militem colligeret, dum aciem
instrueret, & verum pralium tenta-
ret: Ne virtus tua, REX GENE-
ROSSIMÆ, ne innocentia parentis

zui miserè truidati , sine defensore
essent. Hoc quaecunque est patrocini-
um tibi dicani , sufficiet , si placue-
rit tibi , nihil ultra expecto. Sospi-
tem te Deus seruet , & tu tuos.
VALE.

CAROLVS I.
BRITANNIARVM REX

A
SECURI ET CALAMO
Ioannis Miltonij
Defensus.

PRÆCIPUÆ Causæ defensorum cum ignerem, mirabar, tam ferrea frontis & propositæ audaciæ hominem repertum qui sceleratissimis Regicidis patrocinaretur: nec pateretur quæquam innocentissimi Regis suscipere defensionem. Vbi verò comperi ipsum Miltonium, vnum ex ipsis Parlamentariis esse, mirari desij, tam feruentem sententiæ vltimæ in Regem prolatae defensorem, cum ipse suam, & sociorum suorum causam agat. Accedit, quod è secta sit Independentium, qui superiorem nullum

agnoscunt, Puritanis in hoc consen-
tientes, qui Regium nomen, & au-
thoritatem, omnemque aded Magi-
stratum, cum Ecclesiastica Ierarchia
abrogandum censent. Vnde Indepen-
dentes Separistæ appellantur, quia se
subjectos vlli authoritati, & iurisdictioni
Synodicæ negant. Hinc odium in
Regem, quem etiam post tumulam,
in eius nempe familiam, protulerunt.
Non ego in iniurias & maledicta des-
cendam, Miltonij sequutus exem-
plum: Ludimagistrorum, & mulie-
rum inter se altercantium, consuetudo
est, non eruditorum, quales Salmasius
& Miltonius. Et illum quidem a ca-
lumniis istius innocentia sua, & nota
vixoris pudicitia defendet. hunc verò
saeculum praesens, & venientia posterita,
ut peruersissimæ causæ ingeniosum
quidem, sed captiosum defensorem,
damnabit. Certe, ut à capite ordiar,
temerè posita est, & sine causa libelli
ab eo editi, superscriptio. *Pro populo
Anglicano defensio.* Nihil enim populo
huic cum sanguine iusti. Seditiosi
quippe milites, recenter ad id è castris
educti, in sanguine educati, Legum
diuinatum humanarumque ignari,
veteribus iudicibus, & solis legitimis,

3
Curia cum contumelia eiectis, Regem
iudicarunt, cum aliquot hominibus
ex plebe. Non populus legiti-
mè à suis, non Proceres ab ipso,
ut par erat Rege, nominati, Fairfaxio
& Cromuello, militum ducibus insti-
gantibus, tantum nefas commiserunt,
ut Rege capite minuto, ipsi nouæ Reip.
capita fierent. Isti soli cum assediis
tanto sceleri indulgebant, ambitione
ad parandam magnitudinem, factiora
flagitia, quàm ad tuendam, audente,
ceteri per totum Londinum iudicio
pendente, & in ipso pariter Regis sup-
plicio, velut in vire capra, lamenta-
bantur, audiebantur passim verba bar-
baros iudices in maledictionem vo-
uentia, proteritam ab improbis Regiam
Majestatem, Parlamenti auctoritatem,
contemptos Regni proceres, legitimos
iudices fugatos, fas omne & ius ab-
ruptum, seditiosis inualentibus, &
cuncta armis & terrore complentibus:
probos pullos, sceleratis ad Regici-
diam viam vi factam, populo preca-
riam animam inter turbidos & prædo-
nes trahente. Ipsos quoque Caluini-
starum ministros tanti sceleris puduit,
supplicibus libel is Fairfaxio traditis, 28. Ianua-
rii quibus pro Regis salute Parlamentum 1649.

4
precabantur, inuocuoſque ſe à ſanguine eius teſtabantur, neque domum Communium hoc iudiciũ approbaſſe, nec dominationis uſurpationem, neque ſe immiſcere malis conſiliis uoluiſſe, peſſimè eos feciſſe, qui pluſquam centum iudices ſeſſionem in ſenatu habentes, vi prohibuerint, contumeliis & probriſ additis, multos in carcerem coniecerint: nouam Regiminis formam inſtituentes, quam repreſentatiuam vocabant, Magiſtratuum authoritati & legibus Regni fundamentaliſus contrariam. Certè, ſi Rex iudicandus fuit, ut infra leges & Parlamentum poſitus, à Suprema Nobiliũ Curia, per leges Regni iudicari debuit. Nulla authoritate milites in eum uti potuerunt, cum à ſolo Rege Angliæ Magiſtratus legitimi nominari debeant cum iis qui in prima Camera ſedendi & ſuffragium ferendi ius habent Audi uerba ſecreti ab ipſo Parlamento lati.

26. Ianua-
rii. 1641.

Detentio alicuius membri in Parlamento, ſine legitimis actionibus, contra illud inſtitutum, & ſine conſenſu eius domus, cuius illa perſona membrum eſt, ſubditorum libertati repugnat, & priuilegiõrum Parlamenti ruptura eſt Et ille qui aliquam horum perſonarum, aut ullum aliud Parla-

9
monti membrum detentione vexabit, apertus
boni publici hostis esse declaratur, & iudi-
catur. Vexatus Rex & captivus à boni
publici hostibus, ipse boni publici
procurator, & pater patriæ, condem-
natus est. Negat hoc Miltonius, con-
tra, asserit electum esse Regem An-
glie, à populo Majestatem & autho-
ritatem omnem accipere, huic subesse,
sicut & Parlamento, quod in eum ha-
beat summum ius, nec Regem ab eo
damnatum, sed Tyrannum.

I. Qui populum tributis vexaverit.

II. Qui Parlamentum funditus abo-
lere tentaverit, aut sibi soli obnoxium
reddere.

III. Qui Germanos equites, pedites
Hibernos, per vires, perque oppida,
quasi in praesidiis, cum bellum esset
nullum, collocaverit.

IV. Qui ad ceremonias quasdam &
superstitiosos cultus, quos è medio
Papismo in Ecclesiam reduxerat, om-
nes adegerit, renuentes exilio aut car-
cere multaverit.

V. Qui cum Parlamento sæpius polli-
citus esset, & edictis atque execratio-
nibus confirmasset, se nihil contra
Remp. acturum, eodem ipso tempore
Papistarum delectus in Hibernia ha-

Lege An-
glica, Cõ-
muniū
Confessus
de Nobili
iudicare
nō potest.
quanto
magis de
Rege. Elē-
chus mo-
tuum An-
glie. pag.

43.
Crimina
objecta
Regi à
Miltonio
in sua. De-
fensione pro
populo An-
glicano.

Edita typis
Gardianis
ann. 1659.
pag. 1. 189,
& 190.

6
buisset, legatoque ad Daniæ Regem
misisset, qui arma, equos, stipendia,
militem, contra Parlamentum pete-
rent.

VI Qui cum hæc non succederent,
secretiora ad Hibernos mandata dede-
rit, quibus iudebantur, omnes Anglos
Hiberniam colentes, neci dare. Vnde
quinquies C. M. Anglorum in summa
pace cæsa sunt.

VII. Qui denique sumptuosius ve-
stiretur & velletetur, alienarum scæ-
minarum pudicitiz gestu & alloquio
insidiaretur, idem vxoris amantior,
quàm Reip. conveniebat, voluntati
eius in omnibus obsequens.

Quæ omnia nullis Iacobæis sollicita-
tus, nulla notione afflicta Regiz fami-
liz, seu vera, seu falsa sint, vera, vt histo-
rica narratione, per exempla & leges
sigillatim ex ordine suo dilluam, secu-
rus etiam ab ipso Miltonio, qui sim-
plicitatem orationis meæ, vt est lite-
ratorum amator, & eorum, qui sine
fuo sine aculeo scribunt, boni consu-
let, iudicium autem disceptationis, ex
humana miseratione ortæ, probis &
scientibus viris. sine appellatione aut
recusatione cuiusquam, relinquet, nec
cupiditas nominis, primum incita-

mentum ad famam, ad hanc me de-
fensionem impunt, acri stilo retun-
dendam Igitur nihil hic mercenaria
loquacitate effundam, sola me Regis
suolita innocentia, colla eius domus,
Principes ceteri tam horrendo tam
execrabili exemplo ad sui tutelam re-
nocati, impulerunt ad hanc defensionem,
quam, & scio, a pluribus viridioris
ingenuitate suscipiendam, non destiti
tamen meas partes agere, non inine non
vulgato, ut si aliquibus exploderet
malæ actæ causæ tentatio, talem oc-
cultus, reprehensionem aiorum & pro
animo ferrem, & patrocinium inutile,
quammis iutu n, a me non destitutam
gauderem. Saluatio suas partes relin-
quens, acerosque huic lupo dentes,
quibus te, ô Mitroni molossum obla-
tratore maledicum remordeat, vivit
enim & valet.

Si priusquam futes hasce accusa-
tiones ad examen trutinem, credidi ex-
te esse, præcipuam & solam Regiæ
negis causam exponere, nam quod illi
obijciunt ut tyranno, ita exangue &
debile est, ut vix occupanti Regnum
subdito, aut extraneo, obijci debeat,
cū nersi nihil horum negemus, contra
ius Regium factum nihil concludatur.

3 Sola itaque & vera Regicidij causa,
opinio inserta animis Calvinistarum,
Puritanorum, & independentium,
nullum Regem, nullum Magistratum
pati, eum tyrannum, qui eorum sectam
non amplectitur, & ideo e medio tol-

comment, lendum, negat enim Calvinus, *(subjectos*
de statu Tyranno (hoc est Regi Catholico) si-
Religion. dem frangere, cum in sua singuli vocatione
& Reip. perstantes, Tyrannidis impetum impediunt.
in Regno Cum summus Magistratus Tyrannus euadit,
Galliz. p. & populus acquisito sibi iure aduersus illum
21. part. utitur. Magistratus enim ille est, qui populum
4. & paulo periurio suo a prestiti iurisiurandi fidelibera-
supra 123, uit: ne quod iureiurando promiserimus iur-
fiosè, obseruatione peccatum augiamus. Dixi
per Tyrannum intelligi non Regem
Caluinistam.

Verba
Caluini in
Danielem
6. 6.

in Scotica
histor.

Audi verba eiusdem. *Abducunt enim se*
a potestate Principes terreni dum insurgunt
contra Deum, imo indigni sunt qui censentur
in hominum munere: potius ergo cons-
puere in eos oportet, quam iis parere. Contra
Deum autem Principes insurgunt, qui
Caluinistis non fauent, solis, vt ipsi
aiunt, verè Catholicis, & Gens Dei.
Cui illud datum, vt legitimè periret,
& in legitimos suos Principes rebellet.
Cruelior etiam Caluino Buchananus
cum scribit. Bello cum hoste iusta de causa

9
fufcepto, ius est non modo uniuerfo populo,
fed fingulis, etiam hoftem interimere. Quid
tyrannum hoftem publicum, cui cum omni-
bus bonis perpetuum eft bellum, nonne finguli
e tota generis humani multitudine, iure om-
nes bellorum pœnas ab eo expetere poffunt.
Vnde in hanc fententiam, cui Milto-
nius fuffragatur, concludit. * Si mihi le-
gen ferre liceret, iuberem, quod Romani in
monftris procurrandu facere solebant. Id
genus hominũ in exteras terras deportari, aut
in alto, procul à confp ectu terre demergi, ne
contagio etiam mortuorum, luminibus offi-
ceret. Interfeftoribus autem præmia decer-
ni, non ab uniuerfo populo, fed à fingulis,
quemadmodum vulgo fieri folet, in qui lupos
aut urfos occiderunt. Vide quanta præ-
mia Parlamentariis debeantur, qui
Regem infferunt occidi, quanta tibi,
qui dum bene factum contendis, pene
S. Lupi dominum verbis occidifti. Qui
ne Calviniftas quidem Reges à nece
subducis, fe i cum Zuinglio impune
perimi poffe Regem afferis qui in pec-
cato eft mortali, quisquis Rex Sæftariis

* Ribade-
neira lib. 1
c. 17. Hæc
funt quæ
ab orco
excitati
peftilentes
magiftri e
fuggeftis,
côcionib.
côciliabu-
lis, libris
prælo ex-
cufis, pro-
ponunt, e-
vulgant,
& Princip.
eorum co-
natib. ob-
fiftentes,

neci dant, vñ ſceleratiſſimo & audaciſſimo cuique
liceat iis violentas manus inferre, quibus ſanguis
Dei vicariis & miniſtris reuerentiam exhibere &
obedientiam præſtare debuerant, Secundum Con-
cil. Conſtant ſeſſ. 15.

Viclef in
Concil.
Constant.
sess. 8 art.
15. & 17.

Huff. ad
sess. 15. art.
25.

in Apolog
pro sacra-
mento si-
delitatis.
2 ordinis e-
dita anno
1609 pag.
55.

displeuerit. Nullus autem est Dominus co-
nitus, nullus Prelatus, nullus Episcopus,
dum est in peccato mortali. Unde populares
possunt ad suum arbitrium delinquentes cor-
rigere. Nullus autem, ut aiunt, Catho-
licus esse potest, siue peccato mortali,
sed est, aut hæreticus, aut erroneus, aut
scandalosus, aut idolatra, & idè Ty-
rannus, quem corrigere populi sit.
Hinc sententia illa Huius valet, contra
Constantientis Consilium, quod Re-
gicidas, & Regicidia docentes damnat,
est irrationabilis, iniquum, & male fa-
ctum. Et hæc ratio fuit, cur Puritani
in Scotia, Mariæ uterum gestanti, ro-
ties insidiati sunt, ut mater Catho-
licam cum parvulo natum, nec potea
sacro Catholico crederent. Sic Iaco-
bus Rex loquitur. *A Puritanis non so-
lùm à nativitate continuò vexatus sum, verum
etiam ab ipso matris utero penè extinctus,
priusquam in lucem editus essem.* Hinc à
multis ante me annotatum est, Calu-
nistas quacunque recepti sunt, seditio-
nes excitasse, bella in Reges sumpsisse,
urbes diruisse, templa profanasse, om-
nia denique diuinâ humanaque euer-
tisse Franciscum II. Carolum IX. Hen-
ricum III. armis lacessuerunt in Gallia.
Mariam in Scotia vinculis antea coerci-

eam, Anglis decollandam permiserunt, neue simplex furor putaretur, eiusdem nepotem, iisdem, accepta pecunia, tradiderunt necandum. Idem Caluinistæ, eadem cum hæresiarcha suo doctrina, Sigismundum in Suecia carceri dederunt, VVinceſlaum in Bohemia morti, longa denique & nunquam finienda bella in Germania mouerunt: Quassata totius Europæ Imperia omnia, nisi quæ Caluinismum à suis limitibus eiecerunt. Quòdque magis mirere, cum à nonnullis, religiosis alioquin hominibus & literatis dissentirent, in hoc tantum cum iis conuenerunt, vt Regicidia suaderent. Quam te iuaret Miltoni, nisi Iconomachus esses, te cum Oldcorno in statua videre, hunc sub titulo Martyris, te sub titulo Confessoris, Regicidia vt rem facram, & optimam, approbantis, illum face armatum, te securi & libello, qua amputatum Regi caput, quo defensum Regicidium. Vt qui supererunt post te, Sexuiri independentis Ecclesiæ, hymnum tibi intonent, in hunc modum incipientem.

Quib' regibus erit
tutum, si
per regicid-
quæritur
cor. mart.
Siccine sa-
cro sanctū
martyris
nomē de-
honestatur
in iis cōs-
piciuntur

incendiarij, parricidæ, ij instructi facibus isti gladio, indicia criminis, non pœnæ. Infelicia sæcula,

quæ crim.
inscribunt
nomina
virtutū, &
per corrup-
tionem
votum,
corruptelā
morum, &
doctrinæ
insinuant.
Petr. Mol.
de Monar.
temporalī
S. Pont.

Iste Confessor, sceleris nefandi,
Quem colunt solum populi scelesti;
Sanguinem obfusum, meruit subire
Regna profundi
Noster hinc illi, choros obsequēdo,
Ingerit laudem, calamoque palmas,
Quod necem regis cecinit Tyranni
Lege solutus.

Olim Angli Regibus obsequentes, ortho-
doxam doctrinam aduersus eos
tuebantur, qui Regicidia suadebant ut
licita: testis Franciscus Suares, qui ne-
farium librum inscripsit. *Defensionem
fidei Catholicae & Apostolicae aduersus An-
glicanae sectæ errores.* Hoc est contra An-
glos, qui negabant. Pont. S. potestate
coercere in reges uti posse, usque ad d-positi-
onem etiam à regno, præsertim Salsinasi-
cos & hæreticos, præterea pro salute priuata,
vel publica occidendos etiam reges legitimos,
maximè si depositi sunt. Nunc, prohi nefas;
tibi maximè cum Suarésio conuenit,
immo hoc etiam doctrinæ huius ad-
dis, legitimè Reges à populis suis iudi-
cari, & necari posse.

Ecce ad alia descendendo, ne te Sanctū
videam Reges fiunt, vel armis legi-
timis, vel occupatione tyrannica, vel
successione, vel electione. Cum plu-
res simul populi Angliam occupatam

in varios Principatus diuississent, circa
 annum Sal. IX. C. Edoïardus Senior,
 totius Insulæ Imperium, pulsus Danis,
 obtinuit, transmisitque in posteros,
 donec isti An. 1012. à Suenone Dano
 folio deturbarentur, mox ipsi ab
 Edoïardo Etheldredi Regis filio XXX
 post annum, quàm Sueno Angliæ Re-
 gnum adeptus fuerat: nec multò post,
 cùm Haraldus II. Guillelmi Norman-
 niæ Ducis filiam, vxorem suam, multa
 cum ignominia repudiasset, victor Gui-
 lielmus, & victor, Londini Regiam
 coronam assumpsit, Conquestor ap-
 pellatus: cuius posteritas per annos
 CCCCLXXX. XX. Regum serie
 continuata, durauit in Regno. Per
 hæc tempora, nulla populo authoritas;
 Reges, armis domitum, quique illi
 successerunt, quas voluerunt leges
 victis dederunt, populo ferente Nulla
 hic electio, nulla occupatio, quia Reges
 non precario regnabant, sed iure vi-
 ctoriæ Henricus I Conuentum con-
 stituit, qui de ciuilibus causis & crimi-
 nalibus iudicaret interpretatos, Non
 de ipso Rege, qui Conuentus istius
 caput erat, Nemo enim tam maleno-
 lus est sibi, vt vitam suam subditis
 suis sponte prostituat. Certus in co-

*Verba Poly-
dori Virgilij
hist. lib. 11.*

*Georgius
Gillius in
sua epitome
Regum An-
glie, ad hos
annos.*

Antistitum numerus, certus plebis, non
è militibus ad seditiorum nutum col-
lectus, qualis is fuit, qui de capite
Regis nuper iudicauit. Hunc Henricus
ille I. more Gallico. *Parlamentum* appel-
lauit, quod unusquisque Rex initio *Princi-*
patus sui habere solet, ut ibi si quid ex an-
tiquis institutis, legibusque tollendum, ac
rursus Statuendum sit, id de Concilij sen-
tentia fiat. Qui Rex deinde, quoties res
postulat, suo arbitratu, illud conuocat.
Quod statutum est, ad Principem refertur,
etenim nihil ratum habetur, nisi quod ma-
ior pars utriusque Confessus senserit, idque
Rex ratum habuerit. Vides Miltoni, *Par-*
lamentum infra Regem, cuius decreta
nisi ab eo rata habeantur, pro nihilo
ducuntur. Sed neque hoc concilium
vnquam ita necessarium fuit, ut Reges
Anglie, sine illo, leges condere & ab-
rogare non possent. Henricus quippe
III cum *Parlamentum* Londini voca-
set, An. MCCXXVI. in eo multæ le-
ges. *Magna charta*, & *de Foresta* dictæ,
ab eo institutæ, prouulgatæ sunt. Al-
terum quoque Conuentum cum Oxo-
nijanno MCCLVIII. habuisset, Ma-
gnarum Principumque decreto stabi-
litum est, ut antiquas leges Rex ipse,
dato ad id iuramento, in pristinam

15
 formam restitueret. Igitur supra Par-
 lamentum Rex, vt author & conuo-
 cator eius, & confirmator eorum, quæ
 in eo acta sunt. Apud eum consilio-
 rum arcana, consilia, tribunal, corona,
 sceptrum, gladius, stipatores corporis,
 dominatio, maiestas, leges, authoritas,
 Imperium, iudicium & armorum vsus;
 quæ omnia Rex Angliæ, ab ea die qua
 præcessit eius Rex decessor, accipit, &
 ab eadem numeratur anni Regni eius,
 non ab illa die qua Rex salatur à po-
 pulo. Igitur non electione, sed suc-
 cessione Rex est. Cum absoluta pote-
 state omnium earum rerum, quæ ad
 maiestatem Regni, & Reip. pertinent,
 vel belli titulo vel subditorum patien-
 tia, vt in historia Anglica legitur, ac-
 quisitum, ita ut haud facillè diuidatur in
 alios. *Partiri quod nemo potest.* Illo au-
 tem iure continentur ista. *Legem aliis*
dare, non accipere. Legibus solum esse, Ma-
gistratus creare, ius vita & necis, extrema
promotio, bellum inferre, pacem facere, ve-
ctigalia & tributa imponere. Quando Pa-
 pa Imperatorem Carolum Magnum
 coronauit, non ei Imperium detulit,
 non regnum Franciæ, istius enim iam
 antea Rex erat, per successionem: illius
 verò Imperator, Electorum suffragiis.

Clapmari⁹
 de arcan.
 Rer. publ.
 lib. 1. c. 11.

Neque cum Prælatus aliquis die inaugurationis, Regem constituit. Alioquin Ostiensis Episcopus Papatum Papæ tribueret, a quo thiaram accipit, & Mediolanensis Episcopus Italiae Regem crearet, quem nominatum coronare solet. Neque ob id Papa supra reges est, Auentini testimonio, quia idem Papa qui Carolum Magnū coronauit, laudibus perfectis, more Principum antiquorum, Imperatorem adorauit: qui autem adorat infra eum est quem aorat. Solus Deus reges eligit, & si isti delinquant, non ob id statim puniendi. Insanus ille putaretur, cui cum caput doleret, illud pugnis appeteret & obtineret. Prudentis medici consilio, lenibus medicamentis sanandum est, nec abscindendum quod reponi non potest. Ambrosij dictum extat aureum. Si Rex dominatione ita abutatur, ut tyrannus euadat, paratus sum ad mortem, non ad rebellionem, contra Gothos insultantes arma mea lacrimæ, non aliter mihi resistere licet. Damnantur Becani quæstiones miscellanæ, quod populos supra Reges constituant. Rex nullis legibus tenetur, quia liberi sunt Reges à vinculis delictorum, tuts imperij potestate. Gregorius Turonensis ad Chilpericum Regem scribens. Si a

in Annal.
Boior. lib.
4.

Greg. III.
ad Bonifacium Tertul.
Apol. c. 33.
Reges aut à
solo Deo pe-
dere, tempe-
rans maje-
statem Ce-
saris infra
Deum, ma-
gis eum cõ-
mendans
Deo, quod
eum huic so-
li subijciat.
id ante c. 30
Reges scilicet

semida iustitiæ aberramus, corrigere nos potes, si tu transgrediaris, quis reprehendet? aures nobis præbis, cum placet, si non placeat, quis te condemnare potest, nisi ille, qui ipsa iustitiæ est: Non ad Parlamentū Angliæ Deus loquebatur, cum dixit, constituam tibi Regem. Sed ipse Rex Angliæ sibi ipsi Parlamentum constituit, ut vult, ut suprema autoritate apud se retenta, quam a Natura, & successionis iure obtinet. Sub Edoüardo III. legibus Anglicis crimen lezæ Majestatis commississe iudicantur illi, qui de deponendis Regibus consulunt, illis enim nisi cū vita auferri corona non potest. Sed Edoüardus II. Ricard^o II. Hénricus VI. depositi? esto! per rebellionem nimirum, proceribus Regni stimulantibus: & Edoüardus quidem ab vxore & filio, ut ipse regnaret, bello victus & occisus, occupato Regno. Hoc vis fecit. Iniuste etiam Henrico II. corona erepta, quem virum sanctum fuisse Polydorus scripsit, non transit in exemplum quidquid proditoriè & contra ius omne factum est. Sola illa mouere nos debent, quæ iusta Si contineri sua sponte intra fines Iustitiæ posset genus humanum, tunc in pari omnium pietate, non superuacua modo, sed

Deum esse solum in cuius solius potestate sunt, a quo sunt secuti, post quem primò ante omnes, & super oēs Deos.

Ambrosius in Apolog. David.

Iacobus Rex in tractatu de iure Regum.

Barclayus.

13
etiam iniusta essent Imperia, quæ ci-
ues iam sponte æquissimos, ad inui-
lem seruitutem adigerent. Sed cum ex
vitiis mortalium ea felicitas sperari
non possit, ea maximè forma regimi-
nis ad Naturam accedit, quæ homines,
vetat, extra leges Naturæ ipsius,
Virtutisque aberrare. Vnius autem re-
gimen eò æquius est, quod in Demo-
cratia & Aristocratia multiplicato nu-
mero dominorum, augetur seruiendi
vilitas. Nam pro vnico Rege tot heri
obtruduntur, quot homines senatum
aut Comititia constituent. Transuersus
agitur populus, transuersi Proceres,
vel amore in suos, vel in partes inuidia:
inde seditio & furor, aliaque ad pu-
blicam perniciem, quæ omnia à Rege
non timentur, cuius si qua vitia sunt,
mors saltem de medio tollit, possuntq;
a successoris indole sperari mitiora. At
labem corrupti Senatus, non vniuscui-
usque mors eluit, sed afflicti semel
mores in deteriora semper labuntur,
donec publicam salutem suo casu ob-
ruerint. Nec quidquam melius a Rege
sperari potest, cui tumultuaria populi
electione, aut suffragiis procerum,
sceptrum defertur: hoc optimates armis,
hoc ambitu, hoc prodigalitate petunt.

In bellicosus Gentibus, quales Anglia
fert, tutum nihil est & diuturnum spe-
randum, licet aspirare primò Fortuna
videatur, ad vltimum tamen sceleris
non sufficiet. Vitrea est, cum maxi-
mè splendet, frangitur,

Heu ne secutus, ne faciles nimis

Credatis armis, saepe suum leuam

Victorem Fortuna reliquit

Et medios secuit triumphos.

Ambitu quatientur Comitia, & cum
multi ibi sint, opibus, genere, animis
pares, quicumque ad dominatum as-
pirauerint, turbas excitabunt, & bella
internecina, omnibus in diuersas fa-
ctiones diuisis, neque regnabunt me-
liores, sed qui pluribus clientelis &
milite praeualebunt. Ecce Tacitus.
Suspecto Senatus populiue imperio, ob
certamina potentium, & auaritiam magi-
stratum, inualido legum auxilio, quae vi,
ambitu, postremo pecunia turbabunt. At
Regia Majestas suprema est authoritas,
vni delata, imperium merum iu omnes
exercens, ad quietem & vtilitatem po-
puli. Hanc definitionem Dio Chri-
stomus sequutus, ait. Herculem, Deam
vidisse in throno sedentem, cum
sceptro, Reginam dictam, cui assi-
debat senex, a consiliis Deae, cum

*Philo Indae
us in vita
Mosis.*

Iustitia ; Lege ; & Pace. Per
thronum scilicet & sceptrum au-
thoritatem & Majestatem Regiam in-
dicabat, quæ nisi consultis sapientibus
nihil constituere debet, nec quidquam
statuere, aut facere, quod populi vri-
litati non cōueniat, salutaribus legibus
insistendo, puniendo, remunerando.
Vides nos Regem velle, non Tyrannū.

Gunther.
lib. 8. de
gestis Fride-
vici.

*Nam nihil, ut verum facerat, magis esse
decorum.*

*Aut regale puto, quam legis iure solu-
tum*

Sponte tamen legi sese supponere Regem.

Carolus hæreditario successione
iure ad regnum Angliæ peruenit, non
electus a populo, sed ei inaugurationis
die ostensū, inauguratio autem, vo-
tæque & acclamationes populi, non
faciunt Regem, sed accipiunt. Proceres
cum plebe iurant obsequium se & fi-
dem Regi præstituros: Rex, Regias
prærogativas, Parlamenti priuilegia,
populi libertates, ita vt, *Omniū do-
mos illius vigilia, omniū otium illius labor,
omniū vacationē illius occupatio defendat.*
Caveat, ne quid iniuste fiat, ne Magi-
stratus, autoritate sibi ab eo tradita,
abutantur: ne diuites, inopes; ne ple-

beios, Magnates lædant: cumque Deo cogitet cogitationes pacis, non afflictionis. David præceptum hoc vnum filio tradidit *Inquire pacem, & persequere eam.* Vnde nomen Salomonis, quod, *Rex Pacis*, interpretatur.

Hoc ipsum Carolus Angliæ Rex tentauit, etsi a subditis suis petitus non fuisset, viueret populi defensor & pacis amator. Sed quid, non in hunc tentatum, nihil actum. Iussus sententiæ subscribere, qua Straffordix Comes, Hiberniæ protrex, capite damnabatur, ob id, quod Regiam dignitatem extulisset, parauit qui iubere poterat, ne id fieret. Totam familiam vxoris suæ Reginæ violenter in Gallias amandaram, vidit, & tulit. Buckinghamiæ Ducem, qui in eius gratia primus erat, pugione confossum, ægrè, tolerauit tamen. Guilielmum Laudum Archiepiscopum Cantuariensem, quod Religionem simul in Anglia a sæculo receptam auctoritatemque Regiam tueretur, securi exanimatum indoluit quidem, sed perpeffus est. Fridericum Palatinum fratresque eius Bohemia & Palatinatu Rhent, ab Imperatore & Hispano excussos, quamuis sororis eius filij essent, sine vindicta, cum inferre bellum Par-

lamentum hostibus recusaret, maluit esse, quam vrgere: licet ob id Gallus in Austriacam Gentem crudele & nondum finitum bellum agitauerit, ipse quietus spectator, & ne pacem turbaret, hostibus Hispanis fauens. Qui si Gallo se iunxisset, & suos restituisset in integrum, & spoliatores eorum spoliasset, arbiter belli & pacis inter principes degredientes. Tunc demum illi bellum, vt iustum suscipiendum fuit, vt & consanguinei eius in integrum restituerentur, & Anglia, seditiosis ad hoc bellum missis, euacuata, intrus securior, & pacifica maneret. Sed Buckinghamia duce cum ingenti classe, & nimium minace, male à Gallis accepto, quorum pacem Angli turbauerant, rimuit iterum tentare fortunam, ne insulam suam exhauriret cum opibus tum subditis. Hæc bonus & pius princeps.

Tunc Insulani longa pace atque otio saginati, vt equi pingues, calcitrare ceperunt, & obliuisci, quantum Regi suo deberent. Et incusare, quod olim in classem pro qua ad defensionem Rupellæ pecunias exegisset, nihil inde aliud quam damnum & opprobrium accepissent. Tyranni subditos ad ino-

Stephan.

piam redigunt, ne insurgere possint, omnia in tuam utilitatem vertunt, occidunt, morcantur, injusta imperant, leges antiquant, novas pro lubito inducunt, fidem nesciunt, potentiores per calumnias & falsos testes opprimunt, conciliabula verant, ut omnia peragant. Nihil tale in Carolo. quid ergo?

I. ACCVSATIO.

Populum tributis vexauit.

RESPONSIO.

Certe, ut & ceteris Regibus sic & Angliæ Regi tributa imponere licet, maxime ad classem instaurandam, hoc fecit, consentiente etiam Parlamento, ut Rupellanis suppetias ferret. Hoc aliàs factum nec legi, nec ipse Miltonius inficiatur. Deleta classis, victi qui in ea erant, ut causa, sic bello ceciderunt. Quod male gestum, non Regi, non ministris eius, sed consiliariis luendum erat. Hanc Fortunæ culpam Buckinghamius morte luit. Quis neget Carolum optimum Principem fuisse, sub quo, nemo in Anglia mendicauit. Qui tumultuantibus ceteris Europæ Principibus, & ad inopiam bello reductis, ipse quietus, in insulam suam Abundantiam vexerit, tantasque opes, ut solus pauper &

Languetus in tractatu. cui titulus, Iunius Brutus Bartholus tractatu de tyrannide.

Regis enim erat in classem tributa imperare, non Parlamento.

frugi homo, & habitu moris antiqui, quotidie de suo redditu conuiuari, & vestiri gauderet. Qui denique toto Orbe commerciis iuncto, insulam suam omnibus affluere videret, quæ vbiq; nascuntur. Et tamen, inquit Milconius, adeo grania tributa exegit, ut ob id maxime capite plecti meruerit: felix insula quæ post tam seueras, sed imaginarias exactiones, opulenta restitit, quæ similis Oceano, fluminum siccitatem non sensit. Quæ sub Carolo fluminibus similis, quidquid Oceano reddidit, recepit, purioribus, & abundantioribus aquis fecundata, quæ nuper argenteis lingonibus scindi laxata est, messesque & pascua purpuratis heris tradidit. In qua nemo canabe vestiebatur, In qua omnes argento aut auro potabant. Et tamen, pro pudor? ipsa die nuptiarum Regis, qua primum noua eius vxor in Angliam appulit, vxoris familia, per diuersoria dispersa, suo ære viuere coacta est, in tanta subditorum opulentia, in eam egestatem Rege redacto, ut vxoris familiam alere non posset, præfagium futurarum calamitatum. Cumque eadem Regina familia post paulo Anglia pelleretur, inter luctus & lacrymas Rex excelsauit, quod

ne tum munera illis pro officiis erga
uxorem dare posset, sed nec ipsa
illis debita stipendia persolvere. O
Regem tributorum exactorem? ô pro-
digum, & de sanguine populi sui opu-
lentum?

Sed esto, tributa Rex exigerit. Velli-
galia siue Imperatoris praecepto, neque Praefidi,
neque Curatori, neque Curia constituere, nec
præcedentia reformare, vel in addere, aut
minuere licet. Neque enim, inquit Tacitus,
quies Gentium sine armis, neque arma sine
stipendiis, neque stipendia sine tributis haberi
possunt. Et ut ait D. Augustinus, ad
hoc tributa præstamus, ut propter necessa-
ria, militi stipendium præbeatur. Idem alibi.
Regi licet in ciuitate cui regnat, iubere ali-
quid, quod neque ante ipsum quisquam, nec
ipse unquã iusserat, & non contra societatem
ciuitatis eius obtemperatur ei, imò cõtra societa-
tem fit, si ei non obtemperetur, generale quippe
pactum est societatis humanæ obtemperare
Regibus suis. Neque populus aut alius
quisquam de crimine impositi tributi
cognoscere potest. C. ne quis in causa sua
iudex sedeat. Si enim plebs de tributis co-
gnosceret, aut se totam iis tributis
absolueret, aut tam parcè ea indiceret,
ut ea indictio necessitatibus Regni
non sufficeret. Vnde Rex solus im-

lib. 22. con-
tra Faustū.
Confession.
lib. 3. c. 8.

argumento
Can ille quò
gladium 25.
q. 4 Bre-
seus de su-
prema au-
thoritat. Regis

lib. 2. c. 11.

Salicet ad l.

1. Vestigalia
nova insti-
tuta non pos-
se.

Polydor.

Vergil Gil-
das, Georg.
Lilium.

ponere vestigal potest. Neque hoc
sine exemplis in ipsa Anglia, Edelphus
Angliæ Rex II. in domos singulas tri-
butum annuum denarij argentei im-
posuit, non sibi, sed Romano Pontifici
soluendum, quid iniquius, quàm in-
dicere, quod tibi populoque tuo dam-
nosum maxime est. Omni scelere
maius hoc hodie iudicaretur, & tamen
hæc insolens impositio Edelpho non
nocuit, nec bellum excitauit, nec iu-
dicium in quò causam capitis vocatus
diceret, contra pacificè, regnavit, tran-
stulitque regnum Ethelbaldo, & iste
suis. Edelphus quippe filius erat Eg-
berti, qui domitam armis Angliam,
legibus datis coercitam, tributis ad-
nutum vexatam, filio cum mero im-
perio reliquerat, nihil populus, quia
victus, contradicebat: quippe quod
apud eum ignominia & obsequium,
quæ duo postea ira per opulentiam &
pacem exiit, ut se supra Regem extru-
lerit, sederitque super iudex de capite
Regio. Saturnaliorum festum, quo
serui dominorum vestes induti, dicte-
ria & verba falsa jactabant in eos, cre-
dibile fuit, si Anglorum in dominum
suum inruenta animaduersio fuisset.
Corrumpere mentes fanaticæ plebis &

militum, Independentes. ut libertatis
 imagine, Regem suum de medio tol-
 lerent, & tempestatem cierent, eius
 sanguine sedandam. Quorum aui
 proauique Etheldredum Ricardumque
 sororum, neptarumque incestis infa-
 mes, tributis & rapinis subditos vexan-
 tes, zquanimiter quondam tolerauc-
 rant:

Nunquam grauiora onera ab An-
 glis sine murmure tamen perpeſſa quā
 iub Ethelredo, niſi quod pat Canuti
 & Haraldſi exactio fuerit, nec minor
 Hardecanutſi, qui ut deſcenſionem
 piratarum ab Anglia arceret, pro ſingu-
 lis hidis agri, duodecim denarios exe-
 git, hocque tributum Denegeldum
 vocauit, quia Danſis, ne excuſſiones in
 litus & mare Anglicum facerent, quo-
 tannis ſoluebatur. Szuior etiam illis
 Guilielmus Conquziſtor, qui Inſula-
 nis magna ex parte agris mulctatis,
 nouos magiſtratus creauit, & antiqua
 iuris dicēdi ratione immutata, legibus
 Normannico idiomate promulgatis,
 populos bello domitos aſtrinxit, cen-
 ſuque publico facto, ingens auri pon-
 dus pro capite ſingulorum extorſit,
 recuſantesque aut impotentes, in Elym
 Inſulam relegauit. Nulli ob ea motus,

Polydor.
Vergili ad
ann. 996.
¶ 1012.

Florentin.
ad an. 1014.
Selden. ma-
ris clauſi
lib. 2. c. 11.

Polydor. lib.
9. Lilius ad
an. Saliden.
1061.

*Verba Lili
ad eum an-
num.*

Ioannes an. MCCCCLXIV. Exhausto
in bellum Gallicum arario, iam primum
sacrorum reddituum censum egit, & decimas
Sacerdotibus in belli sumptus imperavit.
Omnes autem quotquot sunt fuerunt-
que unquam Reges criminibus supe-
rauit Henricus ille VIII. qui primus
Catholicam religionem ab intula sua
arcuit. Namque suis interfectis vxor-
ibus, Optimatibus plurimis, Norelio,
Vestatio, Beemono, & Marco, Lincol-
niensium & Eboracensium populorum
Ducibus se cum percussis, D. Thomæ
martyris sepulchrum & templum su-
blatis donariis prephanauit. Pluribus
incestis, rapinis, homicidiis, sanguinem
Regum dehonestaui. Excestrix Co-
mitem, Edoiardi IV. ex filia nepotem,
neci dedit: Arturum Plantagenetam,
Edouardo Rege genitum, cum Hono-
riacius coniuge aeterno carceri inclu-
sit. Mille tributum neminibus in-
uentis, populos suos spoliauit. Infiui-
tis aliis sceleribus maculatus, omnibus
religionibus repudiatis, nulla retenta,
dubius & vacillans & pœnæ sibi deli-
tæ timens, animam emisit: Tot penè
Tyranes, quot Reges Angli habue-
runt, nec quidquam tamen atrocius
in eos Parlamentum aut populus sta-
tuit.

*de iis speci-
ficè, Anglus
auctor A-
nonymus, lib-
rer Angli-
car sub eo
& Edoiar-
do VI. ge-
star.*

tuit. Non ausim tamen inficias ire in aliquot Tyrannos populos in los aliquando sauiisse, & secessionem ab iis fecisse, sed hoc procerum factionibus debetur, qui rebellauerant, non Parlamento & populi iudiciis, qui obmutuerint. Sic primores Angliæ Tyrānidem, Ioannes exaui, Ludouico Regis Galliarum filio sacramentum fidelitatis iurauerunt. Idem aduersus Henricum III. & Edoūardum III. arma mouerunt, Ioanna Regina & Ioanne Hannoniæ Comite, belli authoribus. Henricus IV. Ricardum II. Regem, arci Londinensi inclusit, Comitibusque vocatis, male administratæ Reip. damnatū corona & sceptro exiit. Sed hoc tyrannicum ab Historicis damnatum, & ab ipso Henrico qui Ricardo successit, postquam rerum potitus est, pro nullo habitum, ne enim Comitibus existimarent se ab iis Regem factum, ipsa die inaugurationis suæ, per præconem edixit, se non successionis aut electionis iure Regem Angliæ esse, sed belli & victoriæ lege. Proximus quippe Ricardo erat Rogerius, Edmundi Merkiæ Comitis filius, sed tum vis iuri præualuit. Edoūardus IV. Regni hostis iudicatus, proceribus eum persequentibus, in Gallias fugit,

*Polydor,
Vergil. lib.*

mox a Gallis Regno restitutus, victus
 tandem & captiuus, sponte regnum
 intrauit, tradiditque filio Edoüardo V.
 & statim a custodibus suis necatus est,
 ne ipsis, si libertatem reciperet, ob
 eorum salutem pereundum esset. Con-
 cludamus tandem Regem Anglię, sicut
 & ceteros, tributi inferendi ius habuif-
 se, nihilque nouum aut iniustum Ca-
 rolum Regem fecisse, si per leges ab
 omnibus Gentibus receptas, exempla
 præcessorum Regum sequutus, ab An-
 glis sibi subiectis, tributa exegerit, licet
 ne vnum quidem ab eo exactum Mil-
 tonius nominet. Elisabetha populi
 quondam sui amor, quamuis vectigal
 ingens in singula vini dolia impositum
 esset, illud tamen inconsulto Parla-
 mento in immensum auxit, sicut &
 tributum in singulos pannos laneos,
 nihil populus, nihil patres mullarunt.
 Parentes Miltonij regnare fœminam
 passi sunt, quam in domo maritali vi-
 uere ipse non patitur. Vis dicam Mil-
 toni, quod censeo, delicatos vos fecit
 longa pax & opulencia, & nimia Re-
 gis benignitas. Videntur mihi Angli
 similes illis, qui longa sanitate vfi, si
 quis incidat vel leuis morbus, nec me-
 dicum ferre, nec medicamentum pos-

sunt, impatientes ad primam doloris puncturam, qui si longo tandem & acri morbo decumbant, transit in naturam patientia, & quem dolorem, cum exiguus esset, ferre non poterant, exacerbatur, sine questu sustinent. *Quomodo sterilitatem & nimios imbres, & cetera Natura mala, sic nos improbitatem dominantium debemus tolerare.* Sub Carolo, & ante eum, sub Iacobo, dedidiscistis tributa persolvere, nisi aliquot leuia, & ab usu tolerari facilia, si quid additum, acriter pupugit, utque pingues equi, nec scilicet nec virgam admistis: qui si ad populos vobis vicinos respexissetis, apud quos omnes vel captantur, vel caprant, leue iugum nunquam excussissetis. Ignota vobis illa prædandi vocabula, intestis syderibus nuper in ceteram Europam ab Italia pessimo fato aduecta, Columnaria, ostiaria, subsidiaria, salinaria, quinquagesima, vigesima, & exactio-
nes voces aliæ; quas insanabili populi damno Grypi inuenerunt. Feliciores ceteris Gentes, quæ vetera tributa seruant, noua ignorat Nullum enim Regnum aut Respublica sine tributis, vel ad domesticos Regiæ domus sumptus, vel ad exercitus, vel ad publica ædifi-

Tatit.

Chrysostom.
de peniten-
tia.

et
cia, arces, castella, vel ad populū alienū
dum, vel ad magistratus & alia onera
publica. Apage mēstrui exactores, qui
nos, veluti sōpticos, per singulas Lu-
nas emunctionibus exagitant, nolo iis
sanguis orbis præbere venas exhaurien-
das. Nihil enim peius publicano, *Qui*
alienarum calamitatum minister & nego-
tiator est, alienos labores partitur, & cum
sudoris non sit particeps, lucrum ex alieno
labore percipit, Nihil enim aliud est Publica-
nus, quā violentia licenter sapiens, legitima
offensio, avaritia legitimo prætēxtu. Qui
pauca in aratrium publicum cogit,
multa in suum. Apage, inquam,
illos publicanos, mancipēs, susce-
ptores, agentes in rebus, telonarios,
qui boues ab aratris euellunt, homines
in vincula coniiciunt, & per vim exi-
gunt, quod tributarius ab alio mu-
tuū, aut feneratorium accipiat. Quid
est Publicanus? prædo sine pudore, medius
exterminii. Nonne immanior furibus i fur
namque vel metuens furatur; hic autem de-
linquit confidenter. Fuit laqueos tegit, timet:
hic quidquid fecerit, legem putat. Lex su-
rem deterret ab illicitis, hic ad iniquum ma-
litiæ suæ compendium legem trahit. Quis
illo iniquior, qui verbis Iustitiæ Iustitiā
dammat. Huic iniquitati apud Gallos

urbatis legibus præter populum, penè
omnes consentiunt. Proceres quid-
quid annui peculij a Regibus expectât,
a publicanis accipiunt, quorum filias
& nurus in vxores ducere magni
ducunt. Senatores opitulantur, & ipsi
plurimumque publicani aut publicano-
rum filij. Ipsæ Regiorum & Regij sangui-
nis principes, ne dicam vel Curialium
extremi, Partem suam debitam non
debitam ab exactoribus accipiunt.
Nihil reliqui, quod in ærarium Principi-
pis conferatur, semper egens & vacuû:
nihil disciplinis, nihil artibus relictum.
Hic solus beatus & diues est, qui quid-
piâ inuenerit in perniciem populi, hunc
dignum æstimant, quamquam vilissi-
mum, qui de ærario viuere & ditari
mereat. Quisquis inter Quæstores &
Publicanos suum Deum non habuerit,
frigebit, Hiperborica hyeme rigidior.
Vetus adagium & probo, & sequor.
Terram ne teras nauigando. Quo doce-
mur, vectigalia, simulque redemptu-
ras, curarum, tumultuumque, & pe-
riculi plenas contemnere. Non potui
spiritum meum retinere, publicis malis
oppressum, redeo ad te Miltoni.

Igitur iuris Regij est tributa impo-
nere, & exigere, hæc omnes Principes,

hæc Reges Angliæ imposuerunt semper, & exegerunt, nemine repugnante. Hoc idem fecit Carolus, iam non vester, nihil contra leges fecit: maxime in ea Insula, in qua etiam olim ab ipsis mortuis extorquebantur, nihil enim a mortuo extorqueri potest, omni patientiæ objecto, sed ab hæredibus defuncti. Fabulosum hoc putas, audi

in Nerone. Xiphilinum, ubi inducit Boundicam Britannicam, sic loquentem. Scitis quantum pendamus pro mortuis, Romanis solis etiam mortui viuunt, ut aliquid ex eis accipiant, neque enim mori licet apud eos sine tributo & multa. Vendebant nimirum Romani Britannis, cum nondum Angli essent, ius sepulturæ, & si quod cadaver in patriam referebatur, ad portas urbis, aut in portu, libitinarii erant, qui nautum exigerent, unde prouerbium, à mortuo vectigal exigere, de quo Caron inficias ire non audebat, etiam suo iure fraudatus. Sud Romanis, Saxonibus, Anglis, Danis, Normannis, Anglia tributis vexata, sub vno Rege, & eo clementissimo, ob id subitis moribus exarsit. Concedes, scio, Miltoni, istud præcipuam bellandi, & rebellandi causam non fuisse, sed quod sequitur.

II. Miltonij obiectio in Regem.

Quod Parliamentum sanctitas abuterentur, aut sibi soli obnoxium reddere.

Reuictio.

Præter quam quod voluntas non punitur, pulchre oportuit Miltoni, cum velle in crimen, & quidem tyrannicis incidisse quod aboleret fœditus Parliamentum testatur, aut sibi soli obnoxium reddere, cum legibus humanis & diuinis, hoc datum Regi sit, imperare, & magistratus creare, leges, quis vult condere, nec alia in monarchico statu statuta valere, quàm quæ Rex edixit. *Ad curiam enim Principis Magistratum creatio & abrogatio pertinet, non ad populi fauorem. & cauere ne quis diuturna potestate insolens.* In Anglia autem hoc specificum, Regis solius esse nominare eos qui sedere & suffragium ferro in supremo Senatu solent. Non hostes credo tuos, sed sibi fauentes nominabat, cum illa illi potestas nondum negabatur, unde illa machina excitata, ut alij subditi magistratus inducerentur a seditionis in Comitibus, qui Regem perderent, qui si cum primùm in Regem inturgebant, vi armisque oppressi fuissent, in primis cunabulis ea facientium vesana oppressa fuisset. Pia

l. 1. D. de consuet. princip. l. 1. prætor. ait. D. de vi. D. de sepulch. viol. lib. 2. c. 1. Le Bret, de la souveraineté du Roy. l. 1. D. ad l. 1. de Ambus.

tunc, & digna iusto Principe severitas,
 qua cogitati Regicidij audacia repres-
 sa fuisset. Celeriter vindicandum est
 facinus, quo periturus est ille qui ne-
 glexerit, neque enim Calvinitæ Puri-
 taniq̃ue ferendo parendoque, sed iur-
 gio, tumultu, cæde, sibi quærere solent
 incrementa. Quid opus fuit Regi in
 suas partes Senatum superius allicere,
 & sibi obnoxium reddere, eos in-
 quam, qui simul atque a Rege in Se-
 natum literis è Cancellaria emissis, &
 sacro sigillo obsignatis, allekti fuerant,
 iurauerant se rem, salutem, decus, &
 Majestatem Regiam tutaturos, ut sub-
 ditos decet obsequium Regi debentes;
 ut Magistratus, eò magis adstricti &
 deuoti Regi, quò claritudinem suam
 approbationi Regiæ debebant, a quo
 eorum omnis deriuata authoritas, sicut
 Regia potestas à Deo. Quod si Mil-
 tonius intelligit Regem eum sibi Par-
 lamentum obnoxium sibi reddere co-
 natum fuisse, quod Repræsentatiuum
 vocat, ordinatum ab hostibus Regis,
 frustra certe hoc tentasset, & contra
 fidem suam, qui Senatum hunc fuisse
 usque ad vltimum spiritum pernegavit.
 Ob id sicut legitimum, sic vtile illi fuis-
 set, nisi vis & conueratio perditissimo-

rum obstitisset, Parlamentum illud
 Repræsentatiuum funditus abolere.
 Omnium enim Magistratuum officia a
 Principe pendent, eiusque semper co-
 dicillis creati, quos cum vult destitue-
 re potest, vnde suis literis Rex inserit,
 ut eo Magistratu vel dignitate per nos illi
 concessa, fruantur, quandiu nobis placuerit,
 Figuli enim est, cum vult, vasa sua cō-
 fringere, & pictoris, tabulam quam
 pinxit, si displiceat, lacerare. Regis
 probos iudices, approbare, & quos
 improbat, punire. Destruit, qui ex-
 truxit. Iudicatum a Magistratibus Rex
 ratum vel irritum facere potest, a for-
 mulis iuris & legibus dispensare, no-
 xam remittere, supplicio eximere, fame
 & fortunis restituere. Alia enim est con-
 ditio magistratuum quorum corrupta viden-
 tur esse sententia, alia Diuorum Principum
 potestas, quis decet acrimoniam seueri iuris
 inflectere. Nulla quippe legibus Rex subii-
 citur, & si delinquat non punitur. * Agel-
 lius Acetnensis Episcop. ad istud, tibi
 soli peccaui. Quia cum Regia dignitate ce-
 teris præstem omnibus, & nulli factorum
 meorum rationem reddere debeam, tuo solius
 iudicio subiectus, teque solum iudicem habeo.
 Arnobius ad eundem locum Omnis qui
 sub iudicio vivit cum deliquerit, peccat Deo,

§. 1. No-
 uella 15.

Barclaius.
 contra mo-
 narchoma-
 chos lib. 3. l.
 nemo. C de
 sentent. &
 inter loc. l.
 ita vulnera-
 tis D. ad l.
 Aquila l. ad
 bestias D. de
 poenis. &
 toto tit. de
 sentent. pas-
 sis. & de
 const. Prin-
 cip. Sym-
 mach. lib.
 10. epist. 63.
 Hermeno-
 pulus lib. 1.
 epit. tit. 1.
 in Psalm.
 50.

peccat & legibus Mundi, hic autem Rex solum
 nullo alio, nisi sub solo Deo agens, ipsum so-
 lum supra potestatem suam metuens, Deo solum
 peccauit: non igitur in populum suum,
 nihil in Miltonium, qui Carolum An-
 gliae Regem ob id criminetur, quod
 euertere Parlamentum tentauerit, aut
 sibi soli obnoxium reddere, cuius erat
 illud abolere & aliud constituere per
 leges Regni, & tamen tyrannicè eum
 fecisse iudicat Miltonius, quod illud
 abolere tentauerit. Contra, Crom-
 uellum ceterosque sceleratae machina-
 tionis participes, laudat, non quod
 tentauerint Parlamentum abolere, aut
 obnoxium sibi facere, sed quod illud
 in totum aboleuerint, alteramque
 constituerint, nouorum & ignotorum
 hominum, quos iam obnoxios sibi
 habebant. O praeclarum & dignum
 Regicidis facinus, & omni laude di-
 gnum, cum idem à Rege tentatum, ty-
 rannicum fuerit & quod ultimum sup-
 plicium mereretur: tanta adeo te vis
 morbi instigat, ut ab eodem ore fri-
 gidum & calidum insuffles. Nihil te tot
 calumniatum in legitimum Principem,
 tot encomiorum in Regicidas, dispu-
 der, quorum te partes sequi ipsa tua in
 iis defendendis nimia sedulitas, re-

vincit: in quo velati violentus torrens
nec retinere te potuisti, nec impellere
ad Regiæ, hoc est, legitimæ defen-
sionis causam, inquietos & turbulen-
tos spiritus.

III. CRIMINATIO.

*Qui Germanos equites, pedites Hibernos, per
urbes, perq; oppida, quasi in praesidia, cum
bellum esset nullum: collocavit.*

SOLVITIO.

Concedes, scio, nec enim in omnibus
refractarius es, tributorum exactio-
ne ad Reges pertinere, sed non ad luxum
& delicias eius, verum ad utilitatem
publicam. Tributis abusum Carolum
non meministi, cuius Aula ad paci-
moniam composita, prodigalitatem
nesciit, sed has licitas, seu illicitas exa-
ctiones, ad stipendia militibus eroganda, quæ
tempore pacis ad sui aut populi tutelam urbi-
bus oppidisque, cum bellum esset nullum, im-
posuit. Prouidum, & prudentem Prin-
cipem facis, qui non expectato belli
tumultu, Regno populisq; suis cauet
ne quid detrimenti capiant. Certe
Regum vigilantia hoc datur, ut pro
bono publico, quod libuerit, statuunt.
sciant

quantum Romana sub uno

*Statius Sy-
lv. 3.*

*Pila die, quantumque Tribus, quid tem-
pla, quid alii*

*Vndarum cursus, quid propugnacula
poscant.*

*Et ob id nullæ querelæ legitimæ, nullæ
turbæ à plebe. Quæ*

quamquam lassata tributis

Hoc sensu placuisse cupit, nec pondera sentit

Quæ prodesse probat.

*Imprudens esset Imperator, quisquis
ante pugnam & insultus hostiles, sibi
non prouideret, prudens verò qui con-
tra. Sapienter igitur Carolus pacis
tempore præsidia per arces & oppida
distribuit,*

velut ille carinæ

Longævus rector, variis quæ sepe procellis

Exploravit hiems, quæ sint infida sereni

*Auspicia, addidit; metuens periculis
undis.*

In portu puppin firmat, firmatq; carinam,

Antennasque parat, ventosque explorat,

Et ante

*Non subit æquoreos fluctus, quàm stupea
stendat*

*Vincula, Et annectit supremis suppara
velis,*

Et pice collimat rimas, undasq; repellit.

*Non ego reges in tyrānidem adorno,
sed in modestiam, in amorem populi:*

mitis iste & futuri præsciis, portus tu-
tatus est, arces & negotiationes secu-
ras fecit, opes cum pace in insulam
suam aduexit, cōpensauit exactio num
leuissimarum onus, fertitate & opu-
lencia. Prompti ad eum aditus, obuia
comitas, ignoræ Anglis virtutes, noua
vitia. Ad eum solum, vt Regem, con-
stituendarum artium & muuendarum
ius, qui muri sine eius authoritate re-
fecti, aut additi arcibus fuerint, demo-
liuntor. Illius solius est, prouidere,
ne ex pace bella serantur, hinc arcium
extructio, & munitio aduersus impe-
rus hostiles, & seditiones: nunquam
enim impune offenditur ille, quem
præsidia, & arces, & miles defendunt,
Regis ista cura est, aut eius cui illud
Rex indulsit. Verus est lex Regia, Ne
qui arcem extruat, ne nimis splendide ædifi-
cet. Patum tuta est sine viribus maiestas:
intuta, si subditis arma, si munimenta
sint. Ceterum cūm præsidia Rex An-
gliz in aliquot oppidis collocauit, iam
certus erat cōiurationis in caput suum:
vnde nec satis securè nec satis citò sibi
prouidit. Nam per emptæ suffragia, in
Senaculum inferius, homines nefarij
sefe intruserant, Regiz authoritatis, &
receptæ Religionis oppugnatores, vn-

Le Bret de
la souue-
raineté du
Roy liu. 3.
ch. 5.
l. ædificia.
C. de operib
publ.

l. 9. D. de
rer. diuisione.
Li. lib. 2.
Clapmar,
lib. 3. c. 7.
de arcanis
dominatio-
nis.

de Regi & Religioni pariter metus.
 Cui ut obuiam iret, incitatum in fu-
 rias Parlamentum bis interrupit, tra-
 diu que quam euperent seditiosi, ter-
 tium conuocauit, hinc ista populi in
 perniciem Principis concitati, voces,
 de Religione, de libertate publica, de legibus
 actum. Regem ab vxore persuasum, Religio-
 ni Pontificia addictum. Inserta & alia
 querela, & ambigui de Principe ser-
 mones, quæque alia turbamenta vulgi.
 Mox vix Rex eiectus, aut saltem ce-
 dere coactus. Causa motus, ab Anglo
 sub nomine Theodori Veridici, ista
 afferuntur. Gens, de Anglis loquitur,
 domi felix, gloriosa foris, donec nimia feli-
 citas, luxum & vitiorum illuuiem inuexerit,
 fastum, ambitionem, diuinorum, humano-
 rumque contemptum, unde libido magna
 incesset, mutua emulatione & inuidia,
 & aliena rapere, & Regem, Religionem, le-
 ges potius proterere, quam observare. Nuper
 male sani homines, & perpauci primò illi,
 qui sese insinuarunt denaculo inferiori, rerum
 nouandarum cupidi, sibi inaudita priuilegia
 arrogare, miscere se negotiis, satagere etiam
 ubi nihil interesset, curis sese implicare, qui-
 bus impares fortasse essent, debachari insolenti-
 us, tandem & inuehi in Regiam potentiam,
 vectigalia maritima, quibus ante Reges con-

timò gaudebant, in ius, & litem vocare, Regi denique vetare soluenda, immò gladius strictis Oratori suo vim inferre, vel intra ipsos inferioris Senaculi parietes. Auitam modestiam, omnemque Regia maiestatis reuerentiam, sacrausimas Regni consuetudines & Comitiorum priuilegia conculcantes. Ad ea Rex, non iniuriis iniurias, non vi vim, sed patientiam, & innocentiam opposuit, non se ad munita ea castella, & arces, protelando bello aut sustinendo contulit, sed VVindsoræ, loco aperto, & qualia cetera palatia Regum sunt, hortis & arboribus amæno. Et si tunc bellum suscepisset, legitimum. ut læsus, ut ejectus, suscepisset. Hoc & ratio doctis, & necessitas barbaris, & mos gentibus, & seris Natura ipsa præscripsit, ut omnem semper vim, quacunque ope possint, à corpore, à capite, à vita sua propulsarent.

Cicero pro
Milone.

Iam major accusationis moles insurgit, si vera, Regnorum penè omnium euersiua, nihil enim tantum confert, ad mutationem Statuum, quam Religio, si falsa, desine tandem Miltoni accusationi tuæ fidem derogare, per calumnias & mendacia.

OBIECTIO IV.

Qui ad ceremonias quasdam & supersticiosos cultum, quos è medio Papismo in Ecclesiam

reduxerat, omnes adegerit, venientes exilio
& carcere multauerit.

REFUTATIO.

Minutius
Faust in O.
Claudio.
lib. 6. c. 9.

Angli quondam Religionē a Regibus
suis acceptam seruabant, nunc populus
suam Regem seruare iubet. Quid magis
in illa Rep. curari obseruariq; oportet, quam
religionem, cui coniunctā vult Iosephus
Iusticiam & fortitudinem, ceterasque
Regias virtutes, quas in se velut inqui-
linas Carolus I. habebat. Pudet me per
historiam Anglicam, vitia Gentis me-
morare, pauca transcribam. Summus
olim Pontifex, Henrico VIII. titulum
Defensoris fidei indiderat, quod contra
Lutherum scripsisset, post paulo Lutheri
factus discipulus, abdicata S. Pontificis
authoritate, eundem tamen titulum
defensoris fidei quasi legitimū serua-
uit, seruaueruntque successores eius;
alio tamen addito, quo singuli se Re-
ges, caput Ecclesiæ Anglicanæ dixerūt.
Si hoc verum est, quod Miltonius non
inficiabitur, nonne ad Carolum I.
Angliæ Regem, vt caput Ecclesiæ, per-
tinuit, quas voluit ceremonias infetre,
legēsque Ecclesiasticas dicere, preces
communes instituere, & sacrorum ri-
tus. Per annos M. aut circiter Roma-
nam Religionem sequuti sunt Angli:
sub

sub illo tandem Henrico VIII. ob incestas eius & nefarias nuptias, ab omnibus, maxime a S. Pont. damnatas, Pontificiam, ut vos dicitis, Religionem exiit, cuius ante cultor erat; votis communibus huic immutationi subscriptum est, quia singulis utile putabatur, fraudare Summos Pontifices annuo tributo, quod non sine questu a populo extorquebatur. Tunc in omnes omnis sectæ crudeliter grassatum. Pontificij, quod eum caput Ecclesiæ agnoscere nollent: Lutherani, ut hæretici; eadem sæpius sententia, iisdem carceribus, eodem igne puniti: adeo nihil sub eo tutum, non ipsæ eius vxores, non sepulchra, non templa. Nulli tamen sub eo tyranno coniurauerunt. Vigebat in Anglia Calvinismus, Edoïardus tamen VI. Lutheranismum professus est, cedentibus Calvinistis, & re mutare quidem ausis, paucis exceptis, qui se ultro suppliciis offerebant, martyrium putantes, quod causa non probabat. Post hunc Edoïardum, Maria cultum Pontificium reduxit, Calvinistæ, Lutherani, & quicumque aliarum sectarum erant, iterum facti sunt Pontificij. Sub Elisabetha tandem, Iacobo, & filio eius Carolo, è

Lutheri & Caluini opinionib⁹ Rel. de-
ducta cōstitit, ceremoniis & dignitati-
bus Ecclesiæ, ex Pontificiorum more re-
tentis: donec populo placuit, imagines
ē templis prouicere, Pontifices domi-
bus suis & redditibus pellere, quibus se-
ditiosi gauderent: & hæc maxime cau-
sa fuit tot nuperorum motuum, tot
sanguinis effusi per Angliam & Hiber-
niam. Iurauerat Rex, seruaturum se
eam Religionem, quam a parente suo
& ab Elisabetha acceperat. Sub quo-
rum Imperio tunc Pontifices, & imagi-
nes Sanctorum in templis seruata, &
hoc, ipso die inaugurationis eius, præ-
eunte verba Pontifice, postulante &
applaudente populo, iurauerat. Nihil
per eum innouatum, seruauit religiosè
quod promiserat, moriens idem pro-
fessus. Thomas V Vent V Vorus Stra-
fordiæ Comes, Hiberniæ Prorex, sub
securi animam positurus, constanter
affirmauit, se nihil iussu Regis in Hi-
berniam fecisse, quo ad tributa, & Rô-
manæ religionis liberum in ea insula
exercitium. Similiter Guilielmus Lau-
dus Cantuariensis Episcopus, in hac
confessione mortuus est, se ceremonias
quas auxisset in Anglia, pietate ductū,
ut Religio per eas crederet, fecisse, ut

que Communium precum libellum typis mandasse, vt sciret populus, quid Deum rogare deberet; si quid nimio zelo peccasset, hoc ne condonari sibi postulare, quoniam Episcopi officium esset, providere vt Respublica Christiana in Angliæ Scotiæque regnis, bonis legibus firmaretur. Quod si Angli Iconomachi essent, saltem discerent, quod saluti eorum competeret, publicis precibus Deum mouendo, in sui & Regis salutem. iuxta hoc distichon.

Qui fingit sacros auro, vel marmore vultus.

Non facit ipse Deos, qui rogat, ille facit.
Est hic quod mirer, Anglorum ad res nouas currentium, & diuersa sentientium, promptitudinem atque alacritatem, nam cum Henricus VIII. Pontificale iugum projecisset, vt se totum Veneri & saginæ manciparet, exemplo Iouis qui Pallada armatam Vulcania securi obstetricante, de cerebro suo projecit, ipse sibi Rex Ecclesiæ suæ caput, caput alterum Ecclesiæ Thomam Cromuëllum parturit, quem spiritualibus & temporibus præfecit, virum quidem naturali facundia pollentem, sed illiteratum & vxoratum, & qui in æternocino odio in Pontificios flagrans,

ferro & flamma armatus, sine delectu
interemit quos voluit, monasteria, &
templa ad X. M. prostravit, nemini
parcens, donec secundum istud Eccle-
siæ Anglicanæ caput, è capite Henrici
prognatum, ut proditoris & hæretici,
Rege ipso, accusante, sententia Senatus
amputatum est. Audisti Milioni por-
tentum, duo capita Ecclesiæ Anglicanæ
vno tempore. Ecce aliud monstrum:
Puer Edoüardus post patrem, caput
Ecclesiæ eiusdem se dixit, cum tutori-
bus subellet, ipse per leges à rerum
suarum administratione sui morus, vix
benè a cunis liber, pater Ecclesiæ con-
stitutus: utque compleretur insania,
etiam Elisabetha fœmina, contra Ca-
nones Apostolicos, & consuetudinem
Christianæ Reip. caput novæ Ecclesiæ
facta est, diuinarum humanarumque
rerum dispensatrix. Ita nobis ad malum,
Plau. in mala res plurimæ se aggrutinant. Statu-
Anulavia tum olim in nascente Ecclesia, ne fœ-
minæ ministeriis sacris se immiscerent
de prescript. ne tum Capita Ecclesiæ fierent. Tertul-
adu. hæres. lianus. Omnes tument, omnes scientiam
pollicentur: ante sunt perfecti Cathacumeni,
quàm adocti. Ipsa mulieres hæretica, quam
procaces, quæ audeant docere, contendere,
exorcismos agere, curationes repromittere,

forſitan & tingere. Ordinationes eorum temerariae, leues, inconstantes: nunc Neophy-
tos collocant, nunc ſeculo obſtrictos, nunc
apoſtatas noſtros, ut gloria eos obligent, quia
veritate non poſſunt. Niſquam facilius pro-
ficitur quàm in caſtris rebellium: ubi ipſum
eſſe illic, promereri eſt. Itaque alius hodie
Episcopus, cras alius, hodie Diaconus, qui
cras Lector. Hodie præbiter, qui cras Laicus.
Quæ hodie ſunt omnia apud Anglos,
maximè apud independentes. Prima
& præcipua hereſeorum, Schiſmatum, &
& Sectarum cauſa, quod cuilibet inte-
grum ſit docere, dicere, ſectari, quæcunque
recta putat. Mox ſubiicitur. Alterum
genus eſt conſuges peſſimorum hæreticorum,
Anabaptiſtarum, Familiſtarum, Antinomo-
rum, Socinianorum, Libertinorum, & mille
aliorum nominum. Hi nouum neſcio quod
lumen ſibi illuxiſſe, nauſiſſimi homines, ac ſe
ſanctum Dei populum, illos Ieſu Chriſti &
eius Regni contra omnem Episcoporum &
Presbyterianorum tyrannidem iactant pro-
pugnatores. In fide ſua adeò inſtabiles ac in-
cerſi, ut quod hodie credunt, cras maiore luce
aucti, ſe repudiaturos profiteantur. Londi-
nenſes Independentes nuper ſcæminis poteſta-
tem dederunt diſputandi & decidendi contro-
uerſias ſuffragiis ſuis. Datur & illis pro-
phetandi poſt concionem libertas.

Verba Reg-
gi de ſtatu
Eccl. in An-
glia. pag.
50.
id. pag. 55.

idem pag.
68. 71.

Præcipui nominis inter eas Catharina
Chidley, quæ scriptis, a priuatis quibus-
 libet sacramenta legitimè administrari
 posse docuit. Sed quid ni concedetur
 mulieribus sacrorum administratio in
 eo Regno, in quo Elisabetha Regina
 caput totius Ecclesiæ Anglicanæ cre-
 dita fuit. Et tamen dubitat Plato an
 fœminæ in genere rationabilium cen-
 sendæ sint. Ideoque illis interdictum
 est contrahere, nisi ex autoritate, tu-
 turis, curatoris, mariti, vel iudicis. Non
 interueniunt condendis legibus, nec
 Magistratus gerunt, nec testari in iure
 possunt, aut feudis gaudere, aliâque ob

D. Ambros. imbecillitatem sexus. *Mulierem constat*
lib. quest. subiectam esse dominio viri nullamque au-
noui & ve- *thoritatem habere, nec docere posse, nec testi-*
ter. testam. esse, nec iudicare. Non habeat caput liberum
quest. 5. sed velamine tectum; non habeat potestatem
idem ad 1. loquendi, quia Episcopus habet personam
ad Corinth. Christi. Quasi ergo ante iudicem Christi sit
Epiphâ. cõ- *quia vicarius Domini est. Diaconissas*
tra heresis. quidem olim nouit Ecclesia non Pres-
lib. 3. c. 79. byteridas, non sacrificulas, quoriefque
Chrysostom. actum de dignitatibus Ecclesiasticis,
lib. 2. de cedere huic oneri fœminas necesse
Presbyter. fuit. Noli ergo & uiris & Ecclesiæ
 præficere mulierem, quæ ad id ex uiro
 genita est, ut viro sit subdita, non vir

^{se}
mulieri, quod tu quoque non semel
inculcas, dñasq; malè in Salmasio. Ve-
tus hæc lex est Apostolica ab Epipha-
nio tradita. *Mulieres ne fungantur mini-
steriis publicis in Ecclesia.* traditque hanc
hæresim Quintilianorum, siue Pepu-
sianorum & Priscilianorū olim fuisse,
apud quos mulieres lampades ferentes
ardentes, albas indutæ vestes, tem-
plum ingrediebantur, plorantēsq;ue
prophetitabant. Addit & apud eosdem
mulieres Episcopos fuisse, & presbyte-
ros, & alia quæ nihil differre dicebant,
*in Christo enim Iesu, neque masculus neque
femina.* Licet hîc exclamare, ô sæcu-
lum, ô mores? omnipotenti, & scienti
Christo, impotentes & ignari succe-
dunt in administratione Regni & do-
ctrinæ eius, puer Edoüardus, femina
Eisabetha, hoc Angli probant. Sæpe
adeo

Religio peperit scelerosa atq; impia facta.
Hoc ego, ceterique non probauerint.
Ceterum nulla vaquam Religio sine
sacrificio & ceremoniis duravit, neque
durabit. Si longa ætatis authoritatem Reli-
gionis faciat, seruanda est tot sæculis fides &
sequendi sunt nobis parentes, qui sequuti
sunt feliciter suos. Ipse autem Christus
author nostræ Religionis dum Veteris

loco citato.
& lib. 2.
eiusdē operis
c. 49 ubi
hanc hære-
sim refutat.

Symmach.
ad Valent.
& Theodos.

Testamenti ceremonias exsoluit, nouas instituit, quas par est Christianos omnes tenere & obseruare. Nescio quid in nos magis operatur Nomen in templis, vbi præsentiùs putatur, inter sacra & ceremonias. has ipse Christus in cunis suis dilexit, in morte stabiliiit. Nam cum serui personam accepisset, Regis dignitatem, maiestatem, & pompam seruauit. Filio Imperatoris recenter nato, vbique per vrbes dies festi, celebritates, ludi, faces, sacrificia, coronæ foribus suspensæ. In inauguratione vero Imperatoris, comitatus ingens, conclamatio plebis, purpura, sceptrum, corona, & custodiæ relaxatæ. Christo nato, ingens per cælum & terram lætitia, gaudebant Angeli cantantes, *Gloria in excelsis Deo*. Ludebant in campis pastores, quibus gaudium magnum annūciatum erat ab Angelo, singula generis humani capita recensita, vt omnes nationes se populum esse Dei scirent. Videndi infantis desiderio oppida vicina tuguriaque euacuata, tributum illi omnes pendere, adorare Regem, ouem, bouem, agnum aliaque offerre, pars arridentis & colludentis inter vbera virginis matris caput, graminea corona cingere, aur

querna, quod & ciues seruasset, &
 primus vniuersis cælum aperuisset.
 Debuit cælum paciferam terris neniã,
 dum vagiebat in terris pacis Deus,
 hanc cecinerunt Angeli. Excubiæ Re-
 gi Vniuersi debebantur, vigiliauerunt
 armati circa cunas pastores, vigilaue-
 rant sydera, nunquam magis oculata
 & fulgida, suas enim flammæ auxerunt
 ad exortum nouæ lucis. Insolita
 quoque face colluxit cælum, & am-
 bitioso lumine dum Magos præcedit,
 supra tugurium consistens, explicauit
 coronam flammeam. Successerunt Sa-
 pientes, prostratiq; solo adorauerunt
 Principem mortalem, myrrha; immor-
 talem, thure; vtrumque, auro. Susce-
 pit Rex munera, fiduciariorumque suos
 blando risu, balbutiente lingua con-
 fessus, iam eloquens etiam cum loqui
 non posset, spiritalémque auram
 diffudit in obnoxia mortalitati cor-
 pora, non sine syderum risu, reniden-
 tisq; cæli. Nondum tamen inaugu-
 ratus erat in Regem, dilatus dies in-
 augurationis eius in diem mortis, cui
 alia pompa, aliæ ceremoniæ debeban-
 tur. Purpura tunc indutus est, spinis
 coronatus, sceptro, sed arundineo, in-
 signitus: acclamationes populi confu-

fa, Regem Iudæorum saluantis, addi-
 tus & titulus Imperij: patrum animæ
 in infernis locis detentæ, liberatæ;
 mortui suscitati, victi dæmones. Obs-
 curationem Solis & Lunæ terræ motus
 sequutus est, quibus luctum suum
 in morte Christi Natura significaret.
 Tota denique vita Christi in ceremo-
 niis fuit, de quibus singulis quia no-
 tissimæ sunt, dicere supersedeo. *Certe*
passim visi sunt viri p̄i delectari ceremoniis
diuinitus institutis, & reuera, inquit Volf-
gangus Musculus Calvinista. Vbi fri-
gent mortales in ceremoniis veris, à Deo datis,
& Apostolis, signum est parum adesse fidei & Religionis.
 Vnde & ipsa vestra Elisabetha Pont.
 Maxima, ejectis Anglia Romanis sa-
 crijs, ceremonias tamen, quas tu dam-
 nas, retinuit. Nam præter vetera no-
 mina dignitatum, vt sunt, Archiepis-
 coporum, Episcoporum, Diaconorum,
 Decanorum & aliarum, cum ipsa inter
 Lutheri & Caluini opiniones vacilla-
 ret, orationes priscas obseruauit, im-
 positiones manuum, ordinationes E-
 piscoporum, consecrationes, religiosas
 trabeas, castulas, Sacerdotalia suppara,
 humeralia, longas vestes, psalmodiam,
 cruces, candelas, suffimenta, tympana,
 aliaque externa, annatibus & decimis

in psal. 22.
Ceremonias
à Christo
& Apostolis
in Ecclesiâ
inductas do-
cet Basilius
lib. de Spiri-
tu Sancto ad
Amphilo-
chium c. 27.

retentis, quibus ærarium suum auge-
ret, sigillo ad litteras firmandas, quæ
ad Ecclesiastica munia pertinere,
speciali destinato, ne temporalia cum
spiritualibus confunderentur, & per-
maneret imago saltem aliqua in An-
glia agonizantis Ecclesiæ. Hæc tum
Religio in Anglia seruata, quam tu ma-
ximè in Carolo I. arguis, ô Miltoni,
dum addis. Non potuisse eum eam puri-
tatem Religionis conseruare, ab impurissimis
Episcoporum traditionibus & ceremoniis sub
ingum missum.

Pag. 8.

✕ Igitur ut Rex, potuit Carolus tributa
imponere, arces extruere; & prædiis
firmare. Ut caput Ecclesiæ suæ, super
spiritualia ordinare, ceremonias au-
gere, vel minuere. Ut Christianus,
eandem seruare. Audiebat sæpe a Lau-
do, quod Augustus olim à Mecenate.

Diuinum illud Numen, omni modo, omni
tempore, ipse cole, iuxta leges patrias, &
alij ut colant effice, eos uerò qui in diuinis
aliquid innuunt, odio habe & coërce, non
Deorum solum causa, quos tamen qui con-
temnit, non aliud sane quidquam magni fe-
cerit, sed quia noua quedam Numina intro-
ducentes, multos impellunt ad mutationem
rerum. Unde coniurationes, seditiones, &
concionabula existunt, quæ res profecto mi-

Dio Castus
lib. 52.

nime sunt conducibiles Principatus. Quod
 vetum suo damno Rex expertus est,
 diuersis Sectariis, inter quos seditio-
 siores Independententes, in eum conspi-
 rantibus. Et certe Maiorum instituta
 tueri, sacris, ceremoniisq; retinenda, sapientis
 est. Hoc totis viribus vt efficeret, Ca-
 rolus conatus est, sed Nouitij sectario-
 rum, sunt enim innumeræ in Anglia
 sectæ, vt in suas partes Rex transiret,
 intendebant, hoc est, vt sceptro relicto,
 priuatus efficeretur. In secta quippe
 Independentium, nullus superior, æ-
 quales omnes. Hoc è Caluino, qui
 cum docere conatus esset Monarchiam
 non esse optimam regimen, addidit.
 Etiam si esset in politica administratione re-
 gimen optimum Monarchia, tamen in Eccle-
 sia non esset, cum nullus homo dici debeat
 caput Ecclesiæ, non solum principale, sed
 etiam ministeriale. Hinc independentes,
 nec Regem, nec caput Ecclesiæ vole-
 bant, nisi abissum. hinc ipsi apud au-
 res Caroli insurrexerant, si pacem &
 concordiam vellent, omnem authorita-
 tem, omne ius Regium eiuraret, quod
 & Bellarminus Principibus excommu-
 nicatis persuadere nititur. affirmans,
 Regi etiam iniuste per excommunica-
 tionem Regno excusso, nihil illi no-

Cicero 2. de
 diuinat.

lib. 4. In-
 stitut. c. 6.

in Barclaiu
 c. 34

57
cituram sententiam abdicationis, si
patienter expectet, ut is qui Regnum
eius inuasit, patefacta iniustitia sen-
tentiae, Regnum illi restituat, quasi
vnuquam aliquis ex usurpatoribus, re-
stituerit ademptum sub imagine ana-
thematis Regnum. Hoc scilicet tandiu
expectant & expectabunt Galli, ereptum
sibi ab Hispano Nauarra Regnum.
Hoc Parlamentarij scilicet à Carolo
intentis precibus poscebant, ut se spon-
te Regno abdicaret, sub conditione in-
tegrum restitutionis, si resipuisset.
Sed quomodo ex postfacto, exuto Re-
gnis Carolo, illum Independentes re-
stituissent, apud quos nullus Rex,
nullus dominus! Aut quomodo eadem,
quæ illi, credere, qui quod credant se
adhuc nescire profitentur, apud quos
quisque quod placet, quantum placet,
credit, dicunt enim. *Expectare se maio-*
rem in dies lucem, donec omnes Ecclesia ad
Congregationalem viam, quæ sola Primitiua
sit, velut ad centrum immutabile, perueniant.
Eò iam insania lapsi, ut pro absoluta tolera-
tione omnium Sectarum, voce, scripto, &
gladio pugnare parati sint. Scepticismum
cum mutabilitate in opinionibus & fi-
de probant, ita illos error, ut Amor
Plantinum amatorem, lapsos animi lu-

Reggins de
statis Eccles.
in Anglia
pag. 58. &
64.

in Cistella-
ria,

*disceat, fugat, agit, appetit, raptat, retinet,
 iactat, largitur, quod dat, non dat, deludit,
 modo quod suadet, dissuadet, quod dissuasit,
 id ostentat. Nihil certi habent, expectā-
 tes venturos dies vt sapientiores fiant.
 Interim Regimen Ecclesiæ quodcun-
 que sit dānant. Iam vt rei effici possint,
 acie vincendi sunt, nihil enim magis
 vires augeat, quam licentia. Segnibus
 satis ante consiliis peccatum erat, agen-
 do audendoque securitas Regia cre-
 uisset. Dum Rex Fortunæ & tempori
 applicare consilia sua tentabat, præda
 seditiosorum fuit. ciuile dominantis
 ingenium, subditorum odium, vel
 potius maleuolentia, multum valuit
 ad hanc pestem, omnia inutilia vbi fi-
 des, probitas, pudor, disciplina, & Re-
 ligio pessum iuerunt. Hæc ægri Im-
 perij indicia ad omne facinus subdites
 armauerunt. Vna vetus causa bellandi,
 ambitio, & auaritia, illos pernisse puto,
 quibus perijt pudor. Dic, sodes, Mil-
 toni, quæ nouæ arces à Carolo extru-
 ctæ quæ præsidiiis munitæ, quæ cere-
 moniæ tam exolæ, tam contra Religio-
 nem, in Anglia receptæ, & quando
 ista facta sunt: licet ista nec culpæ nec
 erit in: consilia sint? non enim cre-
 ditur accusatori, nisi certas arguerit*

39
probationes, & si satis fuerit accusasse,
quis innocens erit. Nisi constet de re,
de causis, exitu, tempore, locis, perso-
nis caduca est accusatio, & mendax &
calumniatoria. Alia & eadem inuidio-
sissima criminatio est.

V. OBIECTIO.

*Qui cum Parlamento sepius pollicitus
esset, & edictis atque execrationibus confir-
masset, se nihil contra Rempub. acturum,
eodem ipso tempore & Papistarum delectus in
Hibernia habuisset, legatosque ad Daniam
Regem misisset, qui arma, equos, stipendia
militum, contra Parlamentum peterent.*

REVICTIO.

Contra Naturam facis Miltoni, qui
armis petito defensionem tollis, leni-
ter qui sœuiunt sapiunt magis, anne &
istud contra Remp. si Rex caput suum,
si dignitatem aduersus hostes defende-
rit, si auxilia a subditis, a consanguineis,
a fœderatis poposcerit, etiam
euocaturus alienos Deos, si sui cessa-
rent. Vis inermem opposuisse corpus
vulneribus, & concitaram in se tem-
pestatem vltionea morte satiassse, ani-
mus seruando corpori non perdendo
conditus est, curat istud maxime, ne
quod malum capiat, nemo sanz mentis

*Hesiodi
Theogonia:*

*Laurent.
Pignor in
mensa Iſia-
ca.*

ultro se in ſibi paratas plagas conjece-
rit. Ego ſuppoſitum Anglię Parlamen-
tum non dubitabo Typhoni aſſimula-
re, qui Terrę atque Erebi filius, ignem
ſpirabat, ex humeris centum capita
draconum eminebāt, in cruribus vipe-
rarum ſpitz, per eum Ægyptus deuasta-
ta, Oſiris Rex optimus occiſus: ideōq;
Typhonem vim quandam malam, &
tyrannicam Ægyptij Sacerdotes inter-
pretari ſunt, à qua omnia incommoda
fluere. Per Parlamentum ſeditio
excitata, venena diuerſarum Religio-
num ſparſa, vaſtata Anglia, Rex occi-
ſus, & innocens, & benefactor. Si Ty-
phonem Oſiris occidiſſet, regraſſet diu
& pacifice. Si Carolus Parlamentum
non tentaſſet abolere, ſed aboliuiſſet,
viveret honoratus & glorioſus: tum
enim maximè rebus ſuis, male conſule-
re incepit, cū vt Parlamento faueret,
ſententię eius contra Straffordię Du-
cem data ſubſcripſit. Cū Parla-
mento conceſſit, vt quando, & quor-
ies vellet, coiret. Ius Regis erat, quos Ma-
giſtratus, quos Senatores volebat, in
Superius Senaculum collocare, conuo-
care eos, qui in Inferiore iudicare ſo-
lebant, eoſdem conſeſſus pro lubro
abrogare, cur non potuit & Parla-
mentum

mentum; quod prædecessores eius instituerant, abolere, multò magis obnoxium sibi reddere, cùm nemo nisi quem Rex volebat, in maius Senaculum admitteretur, quem puto, & fideles ministros, & probos iudices, ob id sibi maxime obnoxios, eligebat, non seditiosos, & legum omnium ignaros, quod postea factum, Parlamento sui iuris a Rege facto, vt quando, & quoties vellet confedere sibi liceret. Reges fornici similes sunt, si detraxeris lapidem corruunt, si de auctoritate & iure quidpiam Reges detrahi sibi permiserint, in immensum ruina crescit, donec in totum succidat. Ex hac enim sessionis lege concessa, velut ex hydræ capitibus innumera mala prodierunt, Parlamento sibi cuncta arrogante, & plebem instigante, vt dissidentes à Nouatorum sententiis Senatu pellerent. Pars ejecta, pars sua sponte Senatu cessit. Rex quinque è plebeiis, vnum è proceribus lesæ Majestatis postulat, clamant qui in Senaculo inferiori erant, priuilegia Parlamenti a Rege violari, cuius vt eluderent accusationem accusatos subducunt, qui post aliquot dies turba innumera ciuium armatorum cincti, ad Comitia proce-

dunt, Regemque cogunt ad fugam.
 Solitò tumidior Tamesis, in exiguo
 linthe, Regem Reginamque accepit,
 vtrumque super elatas vndas, veluti
 triumphantem etiam cùm fugeret, &
 Nox nunquam alias obscurior, vt se-
 cutè VVindioræ palatium obtineret,
 suis tenebris procurabat. Inde, Regina
 ægrè in transmarinas partes dimissa;
 Rex ad Parlamentum scripsit. Diceret,
quid tantis tumultibus à se peteretur, se, vt
decebat, Parlamenti caput, & populi patrem,
Resp. securitatem procuraturum. Militiæ
 ordinandæ potestatem Parlamentarij a
 Rege petunt, vt solus Rex sine armis
 eisset. abiuuenti, arripiunt. Dum hinc
 Parlamentum omnia ad se trahere ni-
 ritur, inde Rex suæ autoritatis aliquã
 saltem partem retinere, bellum a Par-
 lamentariis incipit, Londinum rebel-
 lat, Ministri Calvinistarum, Cleri im-
 menses redditus ad se deuoluendes spe-
 rantes, classicum sonant, sit collatio
 pecuniarum a populo, sub libertatis
 inani spe, ad colligendos & alendos
 exercitus, multi sua nomina dant, velut
 ad militiam sacram, Terrestri exercitui
 Comes Essexiæ, maritimo comes VVa-
 rruicensis præficiuntur. Bona eorum,
 qui Regiis partibus aut fauebant, aut

fauere putabantur, ipsiusque Regis, & Regina, & Valliæ principis, patrimonialia, & dotales fundi, direpti in vsum belli. Rex vagus & profugus in Valliæ tandem finibus exercitum conscripsit, non ære emptum, sed fide conspiciendum. Præcipui e nobilitate Anglicana quibus Regia salus cordi erat, Batavorum legiones aliquot a Regina conscriptæ, Scotica, & Danica agmina acie impleuerant, hæc subsidia Regis in afflictis rebus, quod cur illi crimini datur a Parlamentariis totis viribus instantibus, non video. Non enim Rex prior signa sustulit, sed populus cum Parlamentariis; restitit, non intulit bellum.

CALVMNIA VI.

Qui cum hæc non succederent, secretiora ad Hibernos mandata dedit, quibus iubebatur, omnes Anglos Hiberniam colentes neci dari, unde quinquies C. M. Anglorum, in summa pace caesa sunt.

REFUTATIO.

Postquam Miltonius reum egit Regem. Quod delectus Papistarum in Hibernia habuerit, quibus augeret exercitum contra Parlamentum addit, ad eos secretiora mandata dedisse, quibus iubebantur

omnes Anglos Hiberniam colentes neci dare.
 Certe longe antequam bellum ciuile in
 Anglia esset, Angli Hiberniam colētes
 suæ tyrannidis pœnas meritas dede-
 rant. Historia ista ab origine prima
 repetenda est. Hibernia saluberrimo
 sub aëre, licet Angliâ Septentrionalior
 sit, nec nimios Hyemis rigores, nec
 Æstatis feruores tentit, pascuis feracis-
 sima. Angli, qui litus oppositum in-
 colunt, pabuli lætitia allecti, primò
 greges, pecorâq; in eam transuexerunt
 sub pastoribus & bubulcis, subitariis
 casis ibi erectis, contenti: tum ipsi
 pastorum bubulcorumque domini, cer-
 tum lucrum captantes, cum suis fami-
 liis in eandem transfretauerunt, itabi-
 litasque colonias, nouis incolis au-
 xerunt, alieno cælo & solo, veluti suò,
 pro subito videntes, numero, & religio-
 ne Hibernicæ contrariâ, timendi. Hinc
 factum vt dominari vellent, quantum
 volebant agri rapere, & vi Insulanos in
 suam sectam & Imperium cogere. Hinc
 dissidia, mox bellum, in quo plures
 Angli ceciderunt, non quinquies C.
 M. nimia enim est hyperbole, sed cir-
 citer L. M. non *in pace summa*, sed in
 bello aperto, & per insidias. Maxima
 istorum in Ultonia clades, Ducibus

65.
Guillelmo Perſono, & Ioanne Burlar-
cio, qui concilia Nouatorum perſen-
ſerant, tum euerrendæ Religionis Ca-
tholicæ per totam Angliam & Hiber-
niam, tum abdicandi Regis, & immu-
tandæ Reip. iam enim conſilia cuiusmo-
di agitabantur ab anno ſcil. 1641. quo
literæ interceptæ in Anglia ſcriptæ ad
aliquot Hibernos Anglicæ factionis,
quibus ſignificabatur, Papiſtas prope-
diem ad eiurandam Religionem cogē-
dos, aut in Virginiam deportandos.
Quo audito, Sacramento plurimi
Hibernorum addixerunt, ſe pro Reli-
gione Catholica, pro ſalute Regis &
Reginæ, potius morituros, quam Re-
ligionis & Regni euerſionem paſſuros,
ob id, iugum graue ab Ant. is ante an-
nos ſerè centum ſibi impoſitum, ex-
cuſſuros. Ormonia Comes a Rege
Prorex in Hiberniam miſſus, qui res
turbatas componeret. Fœdere in an-
num pacto, Catholici pecuniam &
commeatum ad Regem mittunt, qui
tunc Oxoniæ priuatus, ſine vxore, ſine
liberis vivebat. Hoc ſubditi, Deum,
& Regem colentes, fecerunt, an ob id,
aut iſte reus, aut illi rei! Belium inte-
rim in Anglos creſcebat in Hibernia,
Ioanne Rinnuccino pacem impediēte.

1641.

1645.

Ingens Parlamentariis exercitus quo
 Regem peterent, cuius imperium Tho-
 mæ Fairfaxio nobili Anglo traditur,
 hic Plymmôtham expugnat, Salopiam
 intercipit, nauésque aliquot Regias
 cum tormentis bellicis: totâmq; ierè
 Cambriam, specie libertatis recuperan-
 dæ, Vintoniampue populatur. Hæc
 inter, Rex, ne ociosus esset, ad defen-
 sionem se apparat, arma, & vires suas
 expedit, oppida à Caleda Oxonium
 vsque extenta, præsijs manit. Duo
 illi exercitus, vnus apud Oxonium,
 alter apud Cambros sub Carolo Prin-
 cipe eius filio, qui Cambriam ad Pem-
 brochiam vsque statim recipit. Pars
 Fairfaxiani exercitus inter Pontesfra-
 ctum & Ferribridgam a Regiis cæsa;
 Langdale Duce: extra pugnam nihil
 fœuitum, quoniam ea miserrima est
 victoria, quæ sanguine ciuim para-
 tur. Non ita Parlamentarij, qui solitu-
 dinem & stragem etiam in non repu-
 gnantes faciebant, statim a recepta cla-
 de, supplementum habitum, Essexij,
 Manchestrj, & Valleri copie Fairfax-
 ianis adunatæ, qui solus dux exerci-
 tus permanfit, reliquis abdicantibus
 imperium. Mox ad Nasebim præbui
 comitilem, e quo belli finis expecta-

batur. Multi e Regiis oppetiêre. IV.
 M. captiuorum Londinû missa, re-
 bellium animos auxêre. Scoti; fu-
 gienti Regi auxilium ea lege promit-
 tunt, si vniuersum Religionis cultum
 ab vtriusque Regni incolis probatum,
 sua autoritate firmaret. Cum & alia
 factio subito inturrexit, querentium
 à Regis à Parlamentariis cuncta vastari,
 clades ab us factas, quas vix multorum an-
 norum felicitas sit sarcitura; multiplicato
 numero dominorum, augeri sensendi vilita-
 tem, si pacem nollent, & Regiis & Parla-
 mentariis arma ostensuros. Inclinant
 tamen in Regis partes, dicentes, plus se
 vno biennio, à Reformatis perpeffos esse,
 quam per CC. annos sub seueriorum etiam
 Regum imperio tolerassent. Nec spem ullam
 felicitatis, nisi iunctis cum Rege armis spro-
 tam pacem vliscantur. Ceterum hæc om-
 nia Fairfaxij seu virtus, seu fortuna di-
 uertit, in patentibus Sommersetiæ cam-
 pis, Regio exercitu per Malleium Le-
 gatum profligato. Palantes multi Par-
 lamentariis se adiunxerunt, oppida,
 urbétque plurimæ ad eosdem defece-
 runt. Singula hæc enarrare me oport-
 uit, a Gregorio Hornio desumpta, ut
 ostenderem Anglorum eadem in Hi-
 bernia inscio Rege factam, addo &

*lib. rer. An-
 glican.*

contradicente Rege, ne tum probante
& iuvante, literæ enim eius apud eum
authorem extant ad Ormondium &
Clamorganum, quibus eam licentiam
Hibernorum damnat, iuberque cum
istis & Anglis Hiberniam incolētibus,
quoque modo pacem fieri, addita con-
ditione, *ne Romanorum sacrorum restitutio*
feret. Cogitabat quippè Rex pruden-
tissimus, se ab Anglis Sæctariis desti-
tuendum, si vel tantillum Hibernis
Catholicis concessisset: sed prætextus
belli & excindendæ Monarchiæ quæ-
rebatur, & cum a cultu Romano Hi-
bernos Rex arcebat, eosdem à sui ob-
sequio alienabat. Namque S. Pont.
legatus, monachi aliquot, & Pontifi-
cij, Regiam causam deseruerunt, simul
atque isti pecunias ad bellum obtule-
runt, aliàsque ab Italia & Hispania
venturas promiserunt, si se Hiberni
Romano Pontifici, aut Hispaniæ Regi
tradere vellent. De Rege Angliæ nulla
tunc mentio: neque enim tam aduer-
sus eum bellum erat, quam ut alia Reip.
forma institueretur, quæ tamen aliter
constitui non poterat, quam Rege &
eius familia e vivis sublata. Hinc Cla-
morganus, Regiis partibus in Angliâ
per Fausfaxium, & eius Duces afflictis,

Regiam authoritatem in Hibernia assumplit, inconsultoque & contempto Rege, quia nihil tunc iubere poterat, Romanæ Religionis cultum restituit, quod factum, Sectarios omnes a Rege alienauit. Nec mora Monstroso bis victo, debellatōque a Lesleio, Britolia totusque Occidens Scotiæ a Rege deficiuit, qui cum, ut iustum erat, auxilia undique in hostes peteret, questi Parlamentarij hostem sibi toto orbe a Rege quari, ipse ad Parlamentum literas dedit, quibus Clamorgani secreta cum Hibernis pacta damnavat, pacemque ab eo supplex orabat. Auerfante Parlamento, in Oëstrimidum insulas, quas hodie Sylinas dicunt, Græci Cassiteridas, Rex fugit, mox in castra Scotorum, a quibus desertus, & Anglis Parlamentariis proditus. Hæc summa rerum, qua Regem apparet subditis suis nunquam intulisse bellum, sed illatum sustinuisse; non Hibernis Pontificis, non aliis auxiliantibus, sed paucis qui Regis saluti studebant, sibi & Regno militantibus. Neque eum Anglorum in Hibernia cædem iussisse, sed vetasse. Cūque vis hostium praualluisset, nunquam eum pacem auersatum, sed hanc etiam cum integer &

1646.

victoreffet, petiisse. Verum illi, illi
 Parlamenrarij, publicis calamitatibus
 & Regiis nunquam satiati, insultantes
 postremò victo, Episcoporum ademp-
 tionem, Directorij stabilimentum,
 Hibernicum bellum poscebāt. Contra
 Rex, omnibus veniam & pacem. Ordo
autem mortalium paci accommodatus, hoc
 poscit, ut suscipiendi & deponendi belli au-
 thoritas & consilium penes Principes sit.
 Negat Miltonius, optatam vnquam a
 Rege pacem fuisse, ne tum petitam.
 Verba eius sunt. *Vide quàm meditatum*
nobis fuerit, quàm non tempora & modos
Regis abdicandi. Quas res ab eo tum propè
modum victore multò ante postulauimus,
quæ nisi concederentur, nulla libertas, nulla
salus populo speranda erat, easdem a capti-uo
suppliciter, haud semel, immò ter & amplius
petiuimus, toties repulsam accepimus. Bo-
 nam fidem imploro lectores, perpen-
 damus quæso conditiones pacis Regi à
 Parlamentariis propositæ, si iustæ, si
 licitæ vnquam fuerint. Nolo omnes
 refuticare de multis paucas transcribam,
 quæ ad Regem Nouocastri degentem,
 à Parlamento ipso 15. Iulij, Anno 1646.
 solemniter missæ sunt.

I. *Ut feratur actum de abolendis & amo-
 uendis omnibus Archiepiscopis, Prelatis, co-*

Augustin.
contra Faust.

Pag. 6.

rumque cancellariis & commissariis, Decanis, Capitulis, Archidiaconis, Canonicis, Prebendaris, Cantoribus, Thesaurariis, Succentoribus, Sacristis & omnibus eorum ministris.

RESPONSIO. Hoc Rex concedere Parlamento non potuit, inaugurationis suæ die Sacramento adstrictus, Ecclesiam Anglicanam in ea, qua tunc vivebatur Religione, quam ipse a patre acceperat, conseruare.

II. *Vt statuta de conuocanda & continuanda Synodo Theologorum, actio Parlamenti sanciantur.*

RESPONSIO. Nihil tyrannicum magis, quam, aliquem, ne tum Regem, cogere velle vt aliqui credat, quod ipse non probat, a quo dissidet. Præterea in hoc maxime dignitati suæ Rex derogasset, qui cum in Anglia caput Ecclesiæ diceretur, quod ad se solum pertinebat, Parlamento concederet, vtque tot capita in Ecclesia Anglicana essent, quot in Parlamento Senatores, qui de rebus Ecclesiasticis iudicarent, ipsi ad id tantum creati vt controuersias iuris & facti, circa temporalia, deciderent. Non tot hydræ capita, nunquam horribilis monstrum.

III. *Vt Reformatio Religionis iuxta for-*

*duſ ſanciatur aſto Parlamenti, prout vera,
q; domus conſultatione cum Theologi habita
conueniet.*

RESPONSIO Hoc docet Reformatos
ab omni Rep. expellendos, cū ſimul
atque inualuerint, neceſſitatem omni-
bus imponent credendi quod ipſi iuſ-
ſerint. Cū autem a Reformatis Rex
diſſentiret, non debuit cogi in Refor-
matorum aſta, nec Parlamento, aut
Synodo permittere Spiritu alium deſci-
ſionem, e qua Regia fides penderet,
maximè contra Religionem a tempore
Henrici VIII. in Anglia receptam, in
qua Rex educatus. Quo conſeſſo, ipſe
Rex deſineret eſſe caput Eccleſiæ An-
glicanæ, ſubſtitutis in ſuum locum
Parlamento & Miniſtris Reformato-
rum.

**IV. Ne Miſſa Pontificiorum in Aula, aut
alia Regni parte, celebraretur.**

RESPONSIO. Hoc contra tabulas
nuptiales Regis & Reginæ, quibus
cauetur, vt in Aula, in ſacello Reginæ,
Miſſa celebretur. Sine qua conditione
nullæ nuptiæ fuiſſent.

**V. Vt Rex aſſentiatur Aſto Parlamenti,
de ſupprimendis in templis & Capellis inno-
uationibus circa Dei cultum.**

RESPONSIO. Innouationes vocat,

quæ a centum annis retentæ, ab Ecclesia Romana ante annos MD. obseruabantur. vestes Sacerdotales, altaria, cruces, fumigationes, cantus. Si quid in iis quæ olim recepta erant, in nouatum esset, iussu suo id factum Rex negauit, vtque antiquaretur, concessit.

VI. *Actus de colligendis numis ad rependendas publicas obarationes, Rex adstipulatur. Sin minus, quidquid in iis ab utraque Parlamenti domo fiet, æque validum habeatur, ac si additus fuisset Regius consensus.*

RESPONSIO. Paulatim ad id descenditur, quod ab anno 1640. Reformari moliebantur, scilicet, vt potestate Regi circa spiritualia erepta, eriperetur eidem & potestas circa temporalia. Idem qui Regem Tyrannum appellabant, quod subditis, suis tributa imposuisset, nunc eius subditis, vt obarationes quas ipsi fecerant, ad belli impensas aduersus Regem, rependantur, vtque ob id imponatur tributum, volunt, velut id possint, subditi in subditos, quasi id bellum, quo omnia desolata, necessarium legitimum & vtile fuerit. Eriam minas in Regem intentant, ne hoc illis concedat: statuuntque, vt ea exactio fiat, etiam illo nolente. Negauit Rex hoc se facturum ne iure antiquo, quo

prædecessores eius Reges vsi fuerant, successores suos fraudaret, fundamentali lege excisa, qua, non aliter Parlamento decreta rata erant, nisi illa Regius assensus confirmasset.

VII. Ut Proceres & Municipiꝝ Angliæ, in Parlamento congregati, per totos XX annos à 1. die Iulij 1646. arment, enutrient, dirigant, omnes dominationis Anglica terrestres & maritimos exercitus. Ut perduellionis reus habeatur, qui iussus à Parlamento arma deponere, parere recuset: etiam si à Rege specialem commissionem habeat, magno sigillo comprobata, ad delectus conscribendos.

RESPONSIO. Crescit fames ciborum abundantia, Parlamentum præcedente articulo, poscebat, ut à Rege sibi concederetur, colligere numos ad rependendas publicas oblationes. Nunc Interregnum XX. annorum inducitur, Rege viuento, & intelligente, per quos annos priuatum se intelligat, Parlamentum vero supra se, qui si arma iussus deponere, recuset, & ipse reus sit perduellionis, Rex scilicet perduellis in subditos. Sed quomodo arma ponere iubeblint Rex, si omnes tum maritimi, cum terrestres exercitus in potestate Parlamenti fuerint. Aut quomodo Rex esse, si imperare exercitibus illi

Petrus Molanus, de

denegetur, cum inter iura Regia hoc *Monarchia*
 præcipuum sit, pro lubito, nullo etiam *S. Pontif.*
 consulto, exercitus conscribere, unde *inter veros*
 Carolus eo iure priuari, nec debuit, nec *monarchas*
 potuit. Saltem viginti annorum som- *Anglia Re-*
 nus immittendus fuerat huic Regi, ne *gem nume-*
 se per tot annos, priuatum meminisset, *rat, cuius*
 sero enim obliuiscuntur, suæ autori- *sceptrum &*
 tatis, qui regnauerunt. *vitā attin-*

V:II. *Vt omnes procures creati à die XXI*
May An. 1642. qua sigillum Parlamento
ereptum est, nec consideant in Parlamento, ratio subdi-
nec suffragium ferant, sine vtriusque domus
Parlamenti consensu. Vtique honore & di-
gnitate careant, quicunque à Rege ab ea die
titulis honorificis & potestatibus insigniti
gerant.
sunt.

RESPONSIO. Post arma & Imperium
 in exercitus Regi ereptum, quæritur vt
 eadem per partes diminutum Regnum,
 & Regia potestas decidat. Regum An-
 glia istud proprium, pro nutu Magi-
 stratus creare, titulos, sedes, iurisdic-
 tiones, dare. Cui privilegio Carolus
 I. renunciare non potuit. Hæc omnia
 Parlamentarij sibi arrogant

IX. *Vt quicunque Regem sequuti sunt,*
amoveantur à Consilio Regis, & arceantur
ab Aula, neque ad munia Reipub. admo-
ueantur.

RESPONSIO. Hoc subditos à Rege exigere, nimis tyrannicum est, cum nemo etiam in summis dignitatibus positus, cogere possit vel minoris notæ ciuem, ut famulum, vel ancillam domo sua inuitus expellat, Armis sublati, amicis & familiaribus pulsis, etiam Aula eliminare oportuit eos, qui partes Regias sequuti fuerant, dignitatibus bonisque spoliatos, iuxta conditiones sequentes.

X. Ut qui in consensu Oxoniensi sederunt mense Octobri. An. 1644. contra Parlamentum Londinense, amoveantur etiam à Regis Consilio & Aula, Reique perduellionis habeantur, si aliter fecerint. Hoc idem de iis, qui Parlamentum Londinense reliquerunt, ut Regi adhererent, statuatur.

XI. Ut Magistratu, omnique officio & dignitate arceantur, qui in armis contra Parlamentum steterunt, utque eorum bona publicentur.

Haëtenus inauditum, ut qui Regis patres sequuti sint, iidem in Regiæ Majestatis crimen inciderint, & ob id, bonis exuti, dignitatibus priuari, & relegati. Luporum est ista expostulatio, amicitiam ouibus promittentium, si custodes suos, canes abegissent. Quænam ista quæso cõditio est, Parlamentum

Repræ-

Representatiuum, contra verum Regem & armatum, exigit à vero Parlamento pro Rege stante, vt perduellionis reus, bonis & patria cedat.

nullo se limite claudi

Sustinet ambitio, vastaq; superbia mentis!

Tyranni nimirum ab omnibus timent, inllatque pestilentis syderis grassantur, inferuntque solitudinem, lateque vallant, quidquid virtute fulget, hoc bellum improbi probis ingerunt, per sceleris immanitatem tuti. Inter malas artes, nemo pudorem seruat. Fortuna multis rebus creptis, Regem ad patientiam seruauit, populum ad paupertatem, in bello quippe civili quodcumque accidit, plebs pro victa est.

XII *Ne cum Hibernis pax fieret, nisi de assensu utriusque domus, sacraque irrita esset.*

RESPONSIO. Vide, quàm pacis & concordie amantes sint Parlamentarij, qui hostibus etiam post cades innumeras se deditibus ignoscere nesciunt.

XIII *Vt praesides gubernatorisque Hiberniae à Parlamento nominentur. Cancellarius item & Quaestores, ceterique Magistri.*

RESPONSIO. Post Angliam Regi

F

creptam, eripitur & Hibernia, ubi iam soli Angli, Intulauis pene omnib⁹ neci datis, viribus euerfis, terra omni defolata & deserta. Annon puerorum hic ludus quem vocant. Regis spoliati?

XIV. *Ut militia ciuitatis Londinensis eiusque libertatum, sit penes domum Maiorem & seniores alios in communi eius Senatus congregatos. Turrisque Londinensis sit in potestate Londinensium.*

RESPONSIO. Amotis amicis, custodibus, familiaque ipsa Regia, cum vxore, vibs ipsa Regni caput, post ereptam Hiberniam, ius Magistratus nominandi, Regi cum turre adimitur, etiam & magnum sigillum sic enim ferinae istae pacis propolite conditiones concluduntur.

XV. *Ut cunctae donationes, commissiones, scripta, actiones, & alia signata magno sigillo Angliae, in potestate dominorum, aliorumque deputatorum, ob utraque Parlamenti demo, consignetur, validaque sint, aequae ac si a magno Regis sigillo signata fuerint. Ea autem omnia inualida quae Regis sigillo magno signata fuerint à 22. May 1642. Idem cautum de absignationibus magno sigillo Hiberniae firmatis, à 15 Septembri 1643.*

RESPONSIO. Hæc vitima quassatio arietis, totum ædificium labefactatum

illidit solo.

*Iam totas dormire potes Rex Carolo lucet,
Qui quidquā eripiat iam tibi nullus erit.*

Insigni nimirum illo Regni præcipuo, magno scilicet sigillo adempto, quod mandata tua, edicta, diplomata, firmabat. nam quamvis diuina manus illa scripserit, aut subsignauerit, nisi cera sigillo regio impressa sericis filis aut aureis adstricta, de iis literis pependerit, nullo momento sunt. quamvis, inquam, infra literas, istæ literæ M. D. inueniantur hoc est, *Manu diuina*, fidem non facient, etiam si purpureæ, etiam si aureæ sint, quas Isaacus lib. quarto vocat, *scriptiones purpureas: Zonaras, aureas.* Dixi sigillam præcipuum esse insigne Regium non tantum quia illo de voluntate & iussu Principis constat, sed quia eius traditione imperium etiam traditur, eius ademptione adimitur. Nisi si quando Rex illud viro insigni, consiliario, optimo concesserit, cuius fidei maxima quæque Imperij committit, quem olim *Quæstorem sacri Palatii, Logothetam Græci, Cancellarium Galli* dicunt. Nicetas, *custodem legum, iustitiæque, & Principis imaginem.* Cui sub hac forma sigillum tradere Rex solet, tactis Euangelis. *Tō*

*Antient Vt
facte noue
constit No-
uella 114 vt
diui. ius
subscript.
habeat. gló-
riofiss. que-
stors. auth.
gloriosissimi
C. de diuers.
rescript.*

lib. 7.

verba cōsti-

tationis Ca-
roli V. Gal-
lie Regis.

Tact An-
nal. 1.

Pag. 6.

iuramento firmas, Regi tibi sequeatissimum
fere, & illi quod ex eius maiestate atque à re-
tum Regia, tum publica esse cognoueris, ad
quem res cuique pertinebit, fide optima & sine
fraude consulturum. Patrimonium eius, Reiq;
publice pro viribus tutaturum, nullis aliis do-
minis te unquam addicturum. Id autem
munus vni tantum mandatur, non
pluribus, neque viuente Rege heredes
eius Regio sigillo vti possunt, nec
Parlamentum, quod obedire Principi
eiusque edictis, eo firmatis, par est,
non autem inuadere ea quæ Regio si-
gillo obsignata sunt, omnis enim po-
testas Parlamenti à Rege, cui non pa-
tere maiestatis crimen est. Vnum Im-
perij corpus vniui Imperio regendum videtur.
Pacis interest, omnem potestatem ad vnum
conferri. Parlamentarij contra, ad se
omnia Regni deuoluunt, & ut id
fiat, Regi imperant, Sed is ferinas ha-
sæ pacis propositæ conditiones, rejecit
de quo Miltonius in hæc verba queri-
tur. Cùm nulla de Rege spes esset, fit Parla-
menti consuetum illud nobile, ne qua deinceps
ad Regem postulata mitterentur, non ex quo
is tyrannus esse, sed ex quo insanabilis esse
cepit.

O Insania! insanabilem vocat Re-
gem & dudum tyrannum, quod inep-

eas & iniquissimas pacis condiciones à
 subditis suis rebellibus imperatas, re-
 cusaluerit, quod sui semper, etiam cum
 captiuus esset, meminerit, morique sibi
 honoratius existimauerit, quam serui-
 re, & ad necessitatem parendi ab iis co-
 gi in quos imperium, quod à Deo &
 Natura labuerat, legitimum exerce-
 rat. O nobile & generosum Parlamenti
 consilium, *ne amplius quidquam a Rege*
postularet, quod in Parlamentariorum
 tyrannidem nudum & facilem dare se
 nollit. Quomodo autem isti deinceps
 ad Regem parentem postulata dedis-
 sent, si se Rex, quod volebant, seipsum
 exauctorasset, tunc enim esse desisset.
 Adeo executisse Parlamentum Repre-
 sentatiuum Angliæ, ut has conditio-
 nes, *sine quibus Pax esse non poterat*, Regi
 & victori, & victo subsigandas dede-
 rit, vix adduci possum ut credam, nisi
 ipsæ ab ipsis Parlamentariis vulgatae, &
 typis mandatae fuissent. Seditionem
 Catilinaria coniuratione barbariorem
 esse oportuit, qua solis improbis salus
 & auctoritas quarebantur. Lugere
 prohi quotquot estis in Anglia, liber-
 tas vestra cum Rege vestro tumultata
 est. Eò acrius accendor, quod Scotos

Extat et
Scotor. ex-

hortatio ha-
bita Nouo-
castri mense
Augusto an.
1646. cum
nondum à
Scotis An-
glie Rex
traditus es-
set. Impressa
Lugduni
Batauorum
ap. Franc.
Hackium.
1646.

persuadere ei conatos esse, vt iis con-
ditionibus assentiretur, cum iam tunc
Parlamentum Regias naues, propu-
gnacula, arces, portus, vectigalia, tri-
buta occupasset, & iubere possent, qui
solebant obsequi. Adeo corrupta om-
nia erant, vt iam nec Angli, nec Scoti
Regem vellent, aut si vellent, exaucto-
ratum volebant: adeo nullum est tam
atrox crimen, nullus tam demens, qui
socios, fautores, laudatores, & similes
sui non inueniat: nec infamiam me-
tuunt qui sublimia scelera affectant,
nec mortem, cum sepe honesta qua-
dam scelera successus faciat, & is ty-
rannus sit, qui perit; qui vicit, Rex
legitimus: tantum valet ad assentatio-
nem & authoritatem bona Fortuna,
mala verò ad criminationem & dam-
nationem. Certe Regi suo illudebant
Parlamentarij cum iam facto ipso ex-
auctoratum, rogabant, vt se exaucto-
raret, volens & nolens Parlamentum
videbat authoritate sua fungi, bonisq;
suis & iuribus vti. Addita iurisdic-
tio, & contumelia, vt scilicet Rex probaret,
quod Parlamentarij fecissent, quod
firmum volebant etiam si Rex impro-
basset. Qui si Sanæ Menti litassent,
nec tantum scelus in Regem patressent,

antiam de patriato pœniterent. Quid
 si post mactatam humanam & Regiam
 hostiam, insaniam reliquissent, post
 incendium Angliæ vniuersale, familia
 regia expulsa, exclusa Regnis, proce-
 bus securi percussis, in exilium aliis
 actis, qui Regi fauebant, relapsissent;
 expiata Mania, quæ sigillis tantum, &
 aliorum papauerumq; capitibus con-
 tenta esse solet, suus vigor Angliæ re-
 deretur & in legitimum & generosissi-
 mum Principem consentiret, ad anti-
 quam dominum reuersa, & Tyranno-
 rum crudelitate liberata? Hoc votum
 populorum est, hoc Deus iubet, hoc
 leges volunt. Sed cur cum Parliamen-
 tum omnia obtineret, ut ipsi Scoti fa-
 ceretur, in dicta exhortatione ad Regem,
 Carolum omni potestate destitutum;
 viuere non permisit, miseris suis &
 seruituti quotidie immorientem, time-
 bant scilicet rebelles, si vita superfuisset,
 ne pudore & pœnitentia populus
 mutaretur in melius, & Regem iniuste
 calamitosum, in integrum restitueret.
 quod ipsi proditores eius Scoti, quod
 Reformati cupere videbantur, ea lege
 Angliis Rege tradito, ne quid in vitam
 eius tentarent, libera enim & salua de-
 bet esse Regis potestas. Sed Fairfaxius

Sleidan. lib.
8. histor.
Zingliane

Numeror. 4
Bald. ad l.
exemplo D.
de probatio.
ad l. sanc-
mus cod. ad
l. lal. Ma-
iestat.

l. i. C. ne
quis in cau-
sa sua iudex
sedeat.

Cromuelliūſque, cum ſuis Independ-
entibus, doct̃inam Munceri, VVicleſij
& Caluini ſequentes, affirmabant, con-
tra omnes Theologos, iuraque diuina
& humana. *Correctionem, que ſit per illa-*
tionem pœnæ, competere etiam ſubditis. Re-
bellionem in malum Principem eſſe ex lege di-
uina. Nullum dominum civilem, nullum pre-
latum eſſe dum eſt in peccato mortali, popu-
lares denique ad ſuum arbitrium dominos ſuos
corrigere poſſe. Quas aſſertiones, vt hæ-
reticas, Concilium Conſtanciense dam-
navit, iis hæreticis Lutherus aſſenſiſſe
videtur, cum docet, Licetum eſſe iugum
Principis a ſe remouere. Cum à Deo di-
catur. Quis dicit Regi, cur ita facis, & in
iure Ciuili, Rex nemini par, nemini ſecun-
dus, non modo ſuperior ſingulari, verum etiam
vniuerſis, merum habens Imperium, & in
ſua Regio Monarchiam obtinens, Regis di-
gnitas eſt Dei, legis, & Naturæ donum. quod
extra populi commercium perpetua Regni
conſuetudo ſtabiluit. Non eſſet Monarchia
ſi ſupra eum Parlamētum, aut populus
eſſet, ſubjecit Deus Principi leges, &
nulla lex Celſitudini eius poteſt impo-
ni. Vnde Independentēs Angli depo-
nendos & necandos Reges aſſerentes,
non tantum videntur mihi Munceri,
VVicleſij, Lutheri, & Caluini diſcipuli,

sed & eorum incendiariorum & Regi-
 cidarum, qui nostro etiam saeculo la-
 cobo proceribusque Angliæ nitrato
 pulvere per cuniculos acto, omnibus-
 que qui Comitibus interesse debebant
 mortē parauerant. Audi Borgoinium,
 Clementis Henrici III. Galliae & Po-
 loniae Regis interfectoris, magistrum,
 in hæc verba. *Si sine bello deponi Rex non
 possit, bellum ipsi inferendum, si bellum inferri
 non possit, clam à medio tollatur.* Ex iis *E manuscri-
 ptis Guig-*
 Miltoni monosyllabum istud vis de *nards.*
 trahi, *clam.* Cum ais. *Annon equius, an-
 non ad leges omnium civitatum accommoda-
 tius est, cuiuscunque criminis reum iudicio si-
 stere, sui defendendi copiam facere, lege con-
 demnatum ad mortem non immeritam duce-
 re, ita ut damnato vel poenitendi, vel se colligi-
 gendi spatium detur, qui in statim ut prehen-
 sus est, indicta causa, pecudis in modum tra-
 ctare.* Scilicet ne anima cum corpore
 pereat: iuxta illud Cardinalis Bellar-
 mini. S. Pont. M. à parricidiis abhorre-
 re, maxime ab impræiudicis, propter animæ simul
 & corporis perniciem. Mariana postquā
 quaesivit, An facultas sit, sicut armis,
 sic & veneno & herbis lethalibus ty-
 rannum occidere, concludit, & in
 eius vitam quacunque arte grassari cō-
 ceptum, ita tamen ut Rex haurire venenum

*in orat. eius
 habita Co-
 mitibus Pari-
 sianisib. an.
 1615.
 lib. de Rege
 & Reg. in-
 sit c. 7.*

non cogatur, sed iuscus hauriat, aut veste
veneno imbuta, aut sertis nictis, interficiatur.
propter periculum animæ. Opiæ fraudes,
ô clementes Regicidæ? inter quos
te Miltoni aliquando ponemus, cum
tuis Independentibus, cum iam Con-
fessores sitis, mox, si Deus faxit, Mar-
tyres. Sed nec hæreticis, hæreticorum-
que fautoribus, qualis Carolus I. Epis-
copis addictus, istud beatum concedi
non debuit, ut præuisa morte caderet,
quod in peccato mortali, ideoque extra
numerum hominum, iam scilicet suo
ipsum crimine mortuus, & occidendus.
Quid si tyrannus? eò constantius: at
tyrannus is est nunquam, qui legiti-
mus est Rex, is porro Rex est legitimus,
successione, quem supra se, non sub se
populus Angliæ esse voluit, in acta eius
alligatus, verbis conceptis, se vitam
eius & salutem procuratum. D. Ber-
nardus Si totus orbis a luerum me coniu-
raret, ut quidpiam molirer aduersus Regiam
Majestatem: ego tamen Deum timerem, &
ordinatum ab eo Regem temere offendere non
auderem. Nec enim ignoro ubi legerim: Qui
potestati resistit, Dei ordinationi resistit. Illi
namque perduelles & tyranni, quales
Parlamentarii, qui arma sumunt in
Regem, qui ambitione, fraudibus, in-

sermo 2. epi-
stol. 170.

fidiis, sortilegiis, in caput Principis
armantur, ij, inquam, verè tyranni, &
a quolibet è populo legitime occiden-
di, in reos enim majestatis, & publicos
hostes, omnis homo miles est, tu tibi
si potes, ó Miltroni, caue. Nec enim
bonum est multorum dominium, sit
dominus vnus, & vnus Rex, animi
enim magni sunt a Ioue nutritorum
Regum. Si in eum deliqueris à Iusticia
qui eum custodit, & à comitibus eius
Geniis pro factis tuis vindictam ex-
pectato. Frustra victorias Parlamen-
tariarum & prospera initia Reip. An-
glicanæ decantas. Non durat, neque ad
extremam exit, nisi lenta felicitas. Et licet
primis conatibus aspirare Fortuna videatur,
ad vltimum tandem temeritati non sufficit.
Præ lones nunquam, nisi spoliis viato-
rum, & sanguine fatiati, rotis inserun-
tur, & Attilam magnis gestis ad famam
elatum, Fortuna deseruit

Homer. I?
cad. 2.

Stobæus
serm. 44.

Tacit.

qualis piratica puppis
Que cunctis insensa fretis, scelerumque
referta

Claudian.
de 6. Hono-
rij Cons.

Diuitiis, multasque diu populata carinas,
Inadit in magnâ bellatricemq; triremem,
Dum prædam de more putat, viduasque
casus

Remigibus, scissis velorum debilis alis,

*Orba gubernaculis, antennis faucibus fractis
Ludibrium pelagi, vento iactatur &
vnda.*

*Vastato tandem pœnas luitura profundo.
Hicte, tuosque, nisi respicitis, exitus
manet, & si homines defuerint, Ele-
menta ipsa in perniciem vestram iudi-
cient. Sanguine miserrimæ & inno-
centissimæ domus satiatos, vel bellum
internecinum auferret, vel alia de cœlo
clades, vel Rhamnusia.*

*Dea elatis ob prospera viris inimica, &
vindex.*

Hanc Nemesein aliqui appellant,
quod singulis secundum facta pœnam
retribuatur, alij Adrasteam, quod nemo
eius manum effugere valeat. Est potes
Dea, lædere hanc caueto. Oceani &
Noctis credita est filia. Quia scelera
etiam de nocte, nullis testibus patrata,
vindicat. utque Oceanus nunc fluit,
nunc refluit, victoriam dat & aufert.
Hanc Vltio & seueritas comitantur, ne
quod impune maneat scelus, nunquam
tamen satis est expiatura, quod in op-
timum Regem scelerati peccauerunt.
Dixi optimum, ne tyrannum, ut ipse
vis, ceteri agnoscerent, quem legiti-
mum & iustum & protegendum ipsi
Regicidæ etiam agnouerunt, Inferioris

Confessus Senatoribus Sacramento
nupero ita alligatis, ad quod singuli
sponte venerant, in hæc verba. *Fidem*
& *veram Allegantiam servabo Carolo, Dei*
gratia Angliæ, Scotiæ, & Hiberniæ Regi,
hæredibus successoribusq; eius, & illos defen-
dam, ad extremum virum, & vitæ, & for-
turnarum cum dispendio, contra omnes conf-
pirationes & conatus adversus personam eius,
coronam & dignitatem. Accipe & Sacra-
mentum Supremi confessus, ut infra-
ctionis eius si non te pœniteat, saltem
memineris. Ego, conscientia mea teste,
profiteor, atq; denuncio, Majestatem Regiam
solum esse summam moderatricem huius Re-
gni, aliarumq; ditionum sibi subiectarum, nec
non omnium tam personarum, quam rerum,
tam Ecclesiasticarum, quam civilium. Iuro
me Regiæ majestati eiusq; hæreditus, legiti-
misq; successoribus, debitam fidem & obser-
vantiam, quantum in me fuerit, propugnaturum
& defensurum, & omnimodus iurisdic-
tionem, privilegia, præeminentias & aucto-
ritates quasunque vel concessas vel commen-
datas Regiæ Majestati, eiusq; hæredib. Non
idem in amore quod in Republica. Si
fidem individuae sociatis uxori iuratâ,
sine causâ violatâ, sine pœna es.

In Sacramento fidelitatis, quo sub-
diti, Regi: aut milites Duci alligantur,

De potestate
Regis An-
gliæ in sub-
ditos, vide.
Etiam hunc
motum mo-
perorum in
Angliæ.

Rosin. atiq. non ita, illud quisquis violat, mortis est
Rom. lib. 10. reus. Vetus est Sacramentum Romanorum,
c. 3 se salutem Principis omnibus rebus
Lipsius ad praeposituros, neque se carius, neque
istud Taciti liberos suos cariores habituros ipso
Annal 15. Principe. Nulla gens unquam Sacra-
Quibus de menti violatores à poena excusauit, alia,
causis ad o- mortem infligit: alia, carcerem, corpus
blutione Sa- retinendo, seruitutem, multam pecu-
cran et pre- niariam, exilium, feudi & bonorum
cessisset. Sue- & iurisdictionis amissionem, secundum
to. in Cali- grauitatem criminis quod feloniam
gula. c. 15. aliqui malè vocauerunt, est enim
Dio lib. 59. feloniam, fraus, culpa, scelus, im-
l. omne §. probitas. Quae licet in violatione
audacia D. Sacramenti inueniantur, non dicuntur
de remilit l. Sacramenti violatio. Qui autem Regi
cum eo D. aut domino suo iurat fidelitatem, lex
ad l. lul. pe- ista considerare debet. *Inconueniens*, ne sit
culat l. cu- domino in damnum de corpore suo:
ratores. D tutum, ne sit ei in damnum de secreto
de off pro- suo: *honestum*, ne sit ei in damnum de
cur Caesar. sua iustitia, vel ob alias causas quae ad
l. si ad mag. honestatem eius pertinere videntur.
C de decur- *Præ*, ne sit ei in damnum de suis pos-
riam l. sed & sessionibus. *Facile, & possibile*, ne id bo-
§ hac autē num, quod dominus suus leuiter facere
D ex quib. poterat, faciat ei difficile: néue id quod
can. mai. possibile erat, reddat ei impossibile.
Chiac. ad Horum nihil post praestitum Regi iur-

ramentum Parlamētarij meminerunt, sed perfidi & periuri, cum armis persecuti sunt, vltimoque affecerunt supplicio, cum inquam, cui, vt Regi & domino suo Sacramentum fidelitatis iurauerant, nec tantum ei, sed & eius successoribus, quos inauditos eadem qua Regem sententia, Regnis ad eos deuolutis, priuauerunt, nec permiserūt aliquem pro salute eorum orare: qui eos denique in suam Religionem adigere voluerunt, patriis sacris contumaciter repudiatis, cum Rex cogniti Numinis venerationem, certis legibus & ceremoniis deuictam seruasset semper, & suos seruare iussisset. Cū ille conscientiam in se recte rationis haberet, bonorum malorumque factorum iudicem atque indicem, correctorem affectuum animæ & vitæ pædagogum, adeo vt neq; quidquam timuerit, quia nihil admitterat, & innocentiam suo sanguine, rectam honestique sequacem, & aduersus ludibria constantem, approbauerit, vnde gesta eius, sicut anima, immortalia sunt. De prudentia verò & clementia eius hoc tantum dicam, illum nec iussisse vnquam cadē nec spectasse. Cūq; Strastordix Comes, Laudus & alij capitis supplicio à

tit. 2. lib. 1.

Feudor.

Fulbert. in
epist. ad
Guilelm. A-
quitani. Du-
cem.

etiam & a-
lio decreto
publicato

27. Martij
1649.

Parlamento damnati fuissent, agere, & nisi coactum sententiis eorum subscripsisse, lacrimisque profusis, Deum precatum, ut si quid in sanguinem iustorum Parlamentum peccasset, ei remitteret, Cùmque magistratum & Senatorum creatio ad eum solum pertineret, tamen aliquando Parlamento concessit, ut aliquos nominaret, & in Ordines suos reciperet, nec quemquem in summos magistratus accineret, nisi de procerum consensu, non bella, non tributa mandauerit. Unde de eo verè dici potest quod de Stilicone Claudianus.

Hoc quoque non parua fas est cum laude relinqui,

Quod non ante fictis exercitus adstitit ultor

Ordine quàm prius censeret bella Senatus,
Neglectum Carolus, iam tot per secula morem

Rettulit, ut Ducibus mandarent prelia Patres.

Dicretoque totæ felix Legionibus iret
Tessera. Normannas leges rediisse putamus,

Cum procerum iussis famulantia cernimus arma

Omitto istud Regi exiiale, permisisse cum nimis considerant Parlamento,

UT CUM

vt cum ipsi libitum esset, cõiret, & sederet, quòdque ipsum statueret, se rati habiturum. Hæc Regis boni facta, si seueritate temperata fuissent, viueret victor, aut saltem siccus isset ad Manes. Sed ille Diis Secundis non sacrificauerat, ad ea die qua ius vitæ & necis Parlamento suo reliquit, ne quem deinceps ipse ab eo damnatum morti eximeret, nèue destitutum ab eodem honoribus & ordini restitueret, nec ad se prouocaretur, abdicato eo iure quo utebatur olim Senatus consultis firmandis. *Hoc Rex iubet.* Vnde optimū Maximū Regum Seldenus eum vocat, quis enim istius benignitati & facilitati aliquem Principem comparauerit, qui se idè exarmavit, vt etiam hostes suos in se armaret. In hoc ego peccasse Regem non negauerim, auctis potestate illis, qui occasionem rebellandi quærebant, quorum, vt Regi nullæ, sic istis immodicæ libidines erant. Bonas artes & pacem, illi malas artes & bellum colebant, cuius si auidus Rex fuisset, Palatinarum propinquis suis ereptam restituisset, & procliuioros ad rebellandū in hoc iustum bellum missos alienasset, nullus sibi ab iis metus extra insulam positis, & semper inquietatis ab alieno

In epist. dedicat. lib. de dominio maris.

hoste. Difficilius quippe seditiosos,
 specie coloniarum, in Angliam Nouam
 misisset, apud quos ea ratio regnandi
 iam praeualuerat, ut in eam alij non
 mitterentur, quam qui Regi vel Pon-
 tificiae religioni fauere crederentur.
 Haec indulgentis otio Principis culpa
 fuit, ceteri audendo & failendo pecca-
 uerunt, hinc ciuile bellum & principia
 dolorum, quos vocant, nouam scilicet
 Rempublicam parturientis Regni, ex
 otio quippe bellum oritur, nec quid-
 quam magis ciuiles motus excitat, quā
 res secundæ. *Superba undique, Sub Ca-
 rolo I. consurgebant aedificia publica, priua-
 ta etiam ad spectaculum & luxum usque.
 Mercatura latior in dies & quaestuosior. Iam
 promouerat patrie fines in vtramq; Indiam.
 Hoc uno infelix Rex, quod cum opibus im-
 portauit peregrina longè vitia. Vigebant
 insuper artes in Academicis, in foris, in offici-
 nis, nunquam splendidiore cultu. Ditescebant
 insule nunquam superiores. Iustitia ex
 praescripto legum administrabatur nec re aut
 vita spoliabatur quisquam, nisi ex iudicio
 legitimo eorum, quibus hæc debent esse ca-
 rissima. XIII. virorum contribulium, Regni
 omnia ita administrata, ut in bonum publi-
 cum omnes conspirasse viderentur. Quid, &
 Miltoni, ab Anglo Calvinista dici po-*

*Elenchus
 motuū nu-
 perorum in
 Anglia
 pag 50.*

95
est verius, & laudabilius de Rege optimo Maximo, parenti patriæ, ne tum Tyranno. Quid de pietate eius dicam, qui religiosos & pios homines semper coluit, & septies in die genibus flexis, quod Independentes damnant, multa cum prece Deum adorauit, cum ius sacrorum patrios, quos à majoribus acceperat, colendos diligenter, & retinendos arbitraretur. Quid de abstinentia? qui parcus perus & cibi, frugalitatem in Regia seruauit: sobriam mensam & penè solitariam habuit, castum cutile, certos liberos, famulos paucos & obsequentes, vtinam & subditos, vestem non exquisitâ, sed mundam. Qui denique is fuit, quem tu Miltoni negas fuisse, cum in tua,

Cicero 5. in Verrem.

CRIMINATIONE VIII.

ita scribas.

Qui denique sumptuosius vestiretur, alienarum sceminarum pudicitia gestu & alloquio insidiaretur, idem uxoris amantior, quam Resp. conueniebat: voluntati eius in omnibus obsequens.

EXCVSSIO.

Multum addit ad reuerentiam splendidus corporis cultus, sed incira Regi corporis atque oris rara species, om;

niumque membrorum conformatio, nativæque in fronte hilaritas, fucis nihil indigebat, & comis & facilis adiri, & succurrere omnibus. Omnes diuitias in concordia coniugali & mutuo amore ponebat. Nimum certe rigidus & feuerus es Censor Miltoni, & ut puto vnus è frigidis & maleficiatis, qui & formosi, & iuuenis, & Regis manum, cuius proprium est tangere, à tactu formolarum puellarum arceas, vocasque illud pudicitie earum insidiari, quod urbanitatis est, & consuetudinis in Anglia nondum Reformatæ, vocasque ob id Regem in ius, quasi manu committatur adulterium, nescius gratum esse puellis veluti formositatis earum testimonium, si amantes os suauiauerint, papillas atrectauerint, crines ipsos composuerint, vestes terferint, & id omne fecerint quod in libris de arte amandi nasutus Naso fieri fas putat.

Sit lasciuia manus, dummodo vita proba.
Sed qua ratione fieri possit non video, ut ille idem, ut asseris, insidiator fuerit alienæ pudicitie, qui & vxoris amantior erat, quam Reip. conueniebat, qui fieri, inquam, potest, ut idem & adulter toti Regno metuendus sit, & vxoris aman-

tissimus. certe coniugalis Amor separationem non admittit, nisi violentam. Gordianus ille nōdus gladio secandus, hoc est, sola morte finiendus. nec ille statim adulter est, qui aut trāclauit, aut concupiscit alienam mulierem. nec est tyrannicum, alloqui aut gestu insidiam alienæ pudicitie, ut hīc attulis. Negas enim & hoc alibi cum ais. Rex ob delicta quælibet priuata, ut pote stuprum, & adulterium & similia, si raro plectitur non tam iustitia quam equitate id fit, ne plus barbarum ex morte Regis & rerum permutatione populo eueniat, quàm boni ex uno & altero vindicato. Igitur secundum tuam sententiā ne Rex quidem ob adulterium puniendus, quid si mulierem ad illud pellicere verbis blandis attentauerit, an majus erit crimen ipso adulterio patrato! Scimus enim hæc Amoris præludia tibi non placere, qui ob zelotypiā vxorem tibi morigeram, dimiseris, & ne quid culpæ obiceretur, præceptis Independentium tuorum istud addideris. Merum

*defensionis
pag. 137.*

*Hoc Ruggi
Miltonio ob-
iecit lib. de
Statu Eccles.
in Anglia
pag. 7.*

nonem Gameliam nosti, nec aram Iu-
nonis Iuge, ad quam quisquis litat,
cum vxore sua concorditer viuit. Me-
lius maritus ille apud Ausonium

*Vxor viuamus, quod viximus, & tenea-
mus,*

*Nomina, quæ primo sumpsimus in tha-
lamo.*

*Ne ferat vlla dies, vt commutemur in
euo,*

Quin iuuenis tibi sim, tuq; puella mihi.

Talis Catoli fuit amor in proprio cor-
pore mortui, & in cōiugis corpore vi-
uentis, in ea fixus erat totus eius ani-
mus clauo Cupidinis, qui nunquam
alienos thalamos conturbauit, tibi
dissimilis qui tuam abdicasti, vt con-
cubinis te dātes, è quibus vernæ tibi
nascerentur, quos inter infimos è plebe
ideò constituas, vt sint supra Reges &
Imperatores. Nam postquam istud
Claudianus attulisti.

*in 6. Conf.
Honorij.*

*O quantum populo secreti Numinis ad ha-
Imperij presens species, quantamque re-
pendit*

*Majestas alterna vicem, cum Regia
Circi*

*Conuexum gradibus veneratur purpura
vulgas*

Consensuq; caue sublatum in aethera vallis,

Plebis adorata reboat fragor.

Subiungis. *Qua adoratione, quid aliud* Pag. 39. in
Imperatores Romani, nisi uniuersam plebem, defen. pro
etiam post legem Regiam, suos dominos esse populi. An-
gabebantur. O belli Imperatorum do glicano.
 mini, sortores, tutores, macellarij,
 foricarij, sandapilarij, inter quos ver-
 nas cum tuos collocabis ô Miltoni,
 quos Reges saluent. Melius & ex-
 pressius alius Poëta, qui de Rege, sic
 loquitur.

majestate serena

Summittens vultum, populum sine voce
salutat.

Solent enim Principes, maximè
 Christiani, resalutare salutes, &
 corporis inclinatione, vel nutu, osten-
 dere gratam se habere plebis salutatio-
 nem: putantque aliqui titulum Sereni,
 ideo Imperatori delatum, quòd sereno
 vultu populum resalutaret. Memini &
 me legisse in manuscripto. pro

Plebis adorata reboat fragor.

Plebis adorantis reboat fragor.

Similiter in eodem codice, pro *Consen-*
susque legitur *Confessusque*. Sed nihil ad
 rem. istud ad alteram correctionem.
 breuem fragorem futurum si vnus Im-
 perator plebem salutaret. & ibi inde-
 cens verbum *reboat fragor*. quod melius

de populo intelligi potest, nā magnus est, & tumultuosus, & inconcinis plebis clamor Imperatorem adorantis, fausta precantis, & latis acclamationibus Honorium victorem & reducem excipientis, neque dubium vlli est, inconcinas has plebis voces, à circumjectis cauis montibus repercussas, similem mugitui sonum expressisse, quia è diuersis locis reddebantur, vni autem homini.

Respondent colles, cauaque ad flumina ripe.

Non mugitum dant Nec Imperator per hanc rupium ripatumque repercussionem, dominū suum populum agnoscit, sed populus per voces repercussas, & veluti rebeantes, Imperatorem dominum suum. Plinius passim in epistolis suis Traianum optimum Imperatorem, Dominum vocat, dominum rerum, dominum Mundi. Dissimulator Tiberius paulò ciuilius apud Dionem, setuorum se dominum dicebat, Imperatorem militum, aliorum Principem. Ammianus de Iuliano loquens *Etiam Sarracenorum Regum, genibus supplices nixi, tanquam Mundi, nationumque suarum dominum, adorauerunt. Imagines ipsæ Imperatorum, à Regi-*

bus adorata. Dio. *Suggestus excitatus est, & in eo imagines Neronis posita, & Tiridates accessit ad eas, & adorauit. Ordines civitatum admissi, ante Imperatoris pedes sternebantur. Euge & fuga plebem ne Honorios prostratam & adorantem pedibus calceret, Sed quid ad te tuosque Miltoni, qui nullum dominum agnoscitis, si imperauerit Rex & dominus erit, siue plebs; vtriusque defensionem & potestatem, si tui memneris, damabis. Quod si plebs regnauerit & tyrannice agat, quis plebem occidet; quod si plebs non regnet, neque supra Regem sit, si eum occiderit, merito & iuste fecerit, quia domina plebs, sibi subditum extinxerit. Quid de Imperatoribus fiet, qui sub se & principes alios & Reges habent. Gilimer Rex cum venisset ad tribunal Iustiniani, exuta purpura, pronus, & procumbens eum adorauit. Auares apud Corippum.*

*Procopi lib.
2. Vandal.*

lib. 3.

*Verum ut contracto patuerunt omnia
velo*

*Ter gaxat suffexit Auar, ter poplite
flexo*

Primus adorauit terreq; affixus adhasit.

*Hunc Auares aliq, simili terrore sequuti,
In facies cecidere suas, stratosque tapetas.*

Fronte terunt, longisque implent spatiosa
capillis

Atria, & Augustam membris immani-
bus aulam.

Hoc ipsi Senatores, ne tum plebs,
faciebant.

Senatus

Creuerat, orabat dominos, & ipoplite
flexo

Plurima diuinis supplex dabat oscula
plantis.

Imperatores igitur externos Reges
Principesque se adorantes ad oscula
manuum, Senatum ad oscula pedum;
ad quæ oscula tua plebs, quæ supra Re-
ges est, admittebatur? tu diuinabis. na-
tus enim homo es, nihil enim mihi
tale odorari licet, qui apiculæ in moræ
solos flores tango, & tactos colligo.
Neque tantum Rex adorabatur sed &
ipsum purpura Notus titulus in No-
titia. *De adoratione purpure.* Et apud
Anglos cubiculum nuper erat, quod
Camera presentie, dicebatur, in qua se-
des Regis Cælo aureo tecta, quod ne-
mini ingredi fas erat, nisi detecto ca-
pite & genu incuruato. Idem obser-
uatur in Gallia. Conon præfectus
classis Persarum aduersus Lacedæmo-
nios, à conspectu & colloquio Regis

Artaxerxis prohibitus est, quod eum
more Persarum adorare nolle. Ipsi
potentissimi Persarum Regis legati
Honorium adorauerunt.

Te linguæ varæ Gentes, missique rogan- Claudian;
tum

Fœdera, Persarum proceres, cum patre
sedentem

Hæc quondam videre domo; positæque
thiara

Summisere genus.

Nihil ræcæ populo suo: neq; ab aliis
Gentibus Rex Carolus expetit.

cum se melioribus addens

Exemplis, cuiem gereret terrore remoto.

Alternos cum plebe iocos, dilectaq; passus

Iurgia patriciasq; domos priuataq; passim

Visere deposito dignatus limina fastu.

Sed non hæc, quod aliis solet euenire.

Pubicus hinc excreuit amor, cum moribus
æquis

Cluaret populo regale modestia culmen.

Contra ex nimia modestia, Carolus
Rex in contemptum populi sui venit, è
quo audacia rebellandi, subditis non
considerantibus, quid tanti Principis
virtutibus deberent, & quam beati
viuerent sub illius vigilantia acquies-
centes fingenti mihi Principem quem
maximè Regia potestas & maiestas

deceret, nunquam succurrit concipere similem huic quem ipsi occidistis, cuius virtutes nullo vitio læderentur. Patientiam eius & constantiam per totam decennium pluma aduersa exerce-
runt, fregerunt nunquam, quia Deum posuerat refugium in aduersitatibus suis. Vrbe fugatus, Tameſi super ſuas ripas euecto, intempeſta nocte, trepidantibus nautis VVindſoram tenuit, ipſe nihil metuens, & cùm fugeret, etiam dignus timeri. Valedicenti vxori, quam voicè amabat, & ſolum eum, inter tot mortis minas, ipſo ſic iubente, relinquenti, vt Batauos pereret, non verbum, non lacrymam dedit, maior quippe dolor erat, quàm vt lacrymis, vt verbis exprimi poſſet. Eadem conſtantia Hoſhamorū repulſam ſuſtinuit, clauſis ei Hullæ vrbiſ portis cuius præfecturam ab ipſo Rege habebāt. Tunc ſeditioſis inualentibus, neceſſitas ei impoſita fuit, vt è duobus extremis alterum eligeret, aut ſubditorum ſanguine vlcisci rebellionem reſiſtendo, aut mortem pati ſeſe dedendo. Iam ſatis per arumnas perpeſſas famæ ad gloriâ quæſitum, quid ſi aliis cladem intuliſſet, minori infamia victurum, quam moriturum? Inter has moras, crebris

literis pacem petiit à Parlamēto, quod
 iratus ea summissione, per furiosos
 milites, arces, nauesque Regias occu-
 pavit, Regiamque militiam in suas partes
 traxit. Exarmato terra marique Rege,
 sola illi innocentia restabat, & sui sa-
 crarij penetrabile, quo sæpe inclusus,
 crebris ad Deum precibus pacem ora-
 bat. Cuius prætextu, hostes eius om-
 nibus Regni viribus occupatis, Regia
 auctoritas in spiritualibus & tempora-
 libus tentata, missis ad eum qui condi-
 tiones pacis adferrent, de quibus nos
 ante diximus, quæ nisi concederentur,
 nulla Regi salus, quas si acciperet, nulla
 auctoritas reliqua; Parlamentum, om-
 nem potestatem Regiam sibi tribuebat.
 In iis nihil ad correctionem morum, le-
 gum, & indiciorum, nihil ad Reip. sa-
 lutem, & Dei gloriam, sed ideo omnia
 absurdis & inania sparsa, ut recusanti
 Regi mors daretur, nam consentire
 eum iam tunc oportebat, aut mori. sed
 æquus & pius Rex, extrema quæque
 subire maluit, quam se, aut Rempub.
 relinquere. Quantus concentus om-
 nium laudum & gloriæ huic contigit,
 ut nihil Parlamenti teueritate, aucto-
 ritati & Majestati suæ detrahi velleret,
 etiam cum non posset, suæque vitæ

periculo cogi mallebat, quàm patriæ
damno in mutationē Reip. consentire.
Obstinatum quippe illi erat, susceptum
Imperium ad extremum vsq; spiritum
seruare, nec aliis nisi suis hæredibus
illud tradere. Frustra motus ille Parla-
mentarius, & Castrensis furor, nulla
vis, nullus terror constantem a ratione
& moderatione dimouere potuit. In
aduersis indicatur qui plurimū virtutē
valet, solāque per tempestates nauarū
peritia dignoscitur. Verum, cū in
hoc statu Rex esset, vt conditiones à
subditis suis ob'aras, nec tutò recusare,
nec accipere posset, succurrit illi quod
in Gallia tentaret, arbitrium se sponte
sua gerētī inter Ludouicū XIII. Gallie
Regem, & subditos eius rebelles, hoc
prætextu, quod ij qui rebellabant, re-
ceptam iam in Anglia Reformatam
Religionem sequerentur. Cū tunc
non de Religione, sed de rebellionē
ageretur. Nec si Religionis causa fuis-
set, ius vllum arbitrij inter Gallie Re-
gem & subditos eius Reformatos, quo-
cunque titulo Rex Angliæ habebat.
Ob id subditis suis rebellantibus, atque
iis potissimum Calvinistis, vindictam
Dei putant in se, quod alienos subdi-
tos eosque Calvinistas, in Gallie Regē

armis inuare conatus fuisset. Conditionibus etiā pacis Galliæ Regi oblatiſ, quæ æquæ iniquæ erant, iis, quæ illi à Parlamento ſuo oblata fuerant. Deo illi hanc retributionem faciente, ſecundum hanc legem. *Quod tibi fieri non vis, alteri ne ſecerus.* Nequē enim proſperum illi fuit, quod indicere Gallis leges tentauerit, Repellaniſque auxiliari, amiſſa tota cum exercitu claſſe, ſed & hoc iniquius, quod rejectionem conditionum à Parliamentariis oblatarum, ſequutum ſit ciuile bellum, depoſitio Regis, capituliſque truncatio. In quibus, quam generoſè ſe Rex geſſerit, paucis expediam. Angli leoninas illas pacis conditiones cū rejectas à Rege reſciuiſſent, Scotos in partes ſuas vocauerunt: communibūſque viribus & votis bellum inceperunt. Conformatio Religionis quærebatur in utroque Regno, Eccleſiaſticis pulſis. Nouum iſtud, armis Religionem animis hominum inculcare uelle, cum pace id fieri ſoleat, non per milites in campo armatos, ſed per doctos & pios viros in Synodo libere congregatos. Scoti per legatos minis intemperatis ſollicitauerūt Regem, ut illis ipſis faueret, qui è Regnis Angliæ & Scotiæ Preſbiteratum omnem

*Emendatū
rus ſi licuiſ-
ſet, eras.*

cum ceremoniis elimitatum volebant, ne amplius Religionum ministros honor publicus pasceret, quorum copias rebellis quisque sibi vindicabat, quasi seruiret Deo, qui sacrilegium, qui Regicidium faciebant. Hæc apud surdas aures decantata, fœderi inter Anglos & Scotos viam aperuit, quod *Conuenientem* vocauerunt, ad quod volentes nolentisque cogerunt, Religionis reformandæ prætextu, cum eo fœdere, nihil aliud quæreretur, quam spoliatio honorum Ecclesiæ & Ecclesiasticorum, quos Rex maximè saluos volebat, vitæ suæ Regniq; dispendio. Inde calumnia illa, de quibus supra, in populum contra Regem vulgatæ, hæreticū cum, & Papistam, cum duo illa simul in vno homine esse non possint. Populi oppressorem & tyrannum. Hæ præcipuæ seditiois faces, quibus tota mox Anglia conflagrauit, sub specie libertatis occupandæ, post casum tyrannum, hoc est Regē: qui inter hæc positus, Deum rogabat, vt hostes suos lineret, resipiscere & meliora consilia sequi. Sed frustra: nullus iis pudor, ad sceleratiora transire, crescebat incendium, Liturgia abolita in qua pro salute Regis & Regiæ familia preces erant, aliæque pro

pace,

pace, quam seditiosi nolebant, qui loco
 precum, vota pro interitu Regis, libe-
 rorū eius, & Ecclesiasticorum ejectione,
 cum execrationibus horrendis nuncu-
 pabant apud Deum, malorum licet
 vindicem, bonorū protectorem. Tan-
 dem diu ambiguo Marte pugnarum,
 nunquam victoriis suis Rex vilis ela-
 tior, nunquam aliorum depressior:
 æquanimis in prosperis & aduersis.
 Hæsit tamē aliquanto post Nastreieñse
 prælium debellatus, ad quos cōfugeret
 dubius, vndique enim infensissimi ho-
 stes, placuit tandem illi ad Scotos con-
 fugere, qui, quod horrendum simul &
 scelestissimum est, Regem ultro se de-
 dentem, CC. M. librarum Sterlinarum
 Anglis, pretium appreciati, vendiderūt,
 pro quo, paulò ante morituros se iura-
 uerant. In iis augustiis Rex corde vo-
 ciferabatur, *ideo mihi Deus uxorem, liberos,*
amicos, famulos, exercitus, libertatem abstulit,
ut totus illius essem, qui totus est in omnibus.
Ita licet in potestate hostium corpus, anima
semper mea Dei erit. inter infelices Principes
numerabor, inter impios & sacrilegos nunquā.
 Cetera precum eius in carcere & solitu-
 dine Holmebyana fusarum, in Icone
 eius, cum meditationibus piis & man-
 datis ad VValiæ Principem, post sen-

rentiam mortis in eum latam, specialiter extant: Quæ ita se habent, vt nemo legendo temperare à lacrymis possit, & non execrari sceleratos illos parricidas, qui sub nomine Iustitiæ supremæ, factiosi scilicet CL. cum morti addixerunt, præsidente iudicio huic Bradsauno petulanti viro, procuratoris vices agente, Cooko homine ad mendicitatem usque egeno: frustra reclamantibus Præbiterianis Londinensibus, proceribus aliquor, Scotis, Ordinibus Belgij Fœderatis, qui fidem publicam priuamque violari, contra leges diuinas & ciuiles, immo contra Remp. eos facturos, si se cruore Regio commacularent, legatos apud Romanos ius vitæ & necis in milites habuisse, milites in legatos nunquam, nec legatos ipsos siue Consulares siue Prætorij essent, in digniores vllum ius habuisse, de quibus solus Imperator aut Senatus cognoscebat. Sed præualebat oligarchica factio, opus esse clamitans, vnius sanguine Regnum piari, sputa damnato ingerunt, scommata, & ludibria, quæ Rex spernendo elusit. Inter pacis otia Meditationum siue Soliloquiorum volumine Rex scripsit, admirabili facundia. Nullus vnquam Regum maiore tum suorum, cum ex-

*l. 13. §. vit.
de arbitris l.
apud de mis-
sion. vindi-
ctæ l. minor.
de minorib.*

in
rerorum luctu terras reliquit, Iobo,
Dauidi, Salomeni patientia, pietate &
iustitia comparatus. Cui nihil obici
potest, præterquam nimia in hostes le-
nitas & verecundiæ mixtus candor a fa-
ctu alienus, ideòq; inimicorum astubus
patens, magnum viuendi, magnum
moriendi exemplum. Sic agno lupus
cautam iniustam attulit, quod turbaret
aquam supra bibentis se in fluuiò.

Hæc propter illos scripta est historia

Phadr. fab.

Qui fectus causis innocentes opprimunt

I.

Istud addo, mox finio, non potuisse
Regem illegitimos iudices agnoscere,
iam enim non erat Parlamentum verum,
sed supposititium, vel vt ipsi etiam Par-
lamentarij vocant, Repraesentatiuum.
Vtinam & cetera, velut in scena fictitia
& repraesentatiua fuissent, & figura Re-
gis, pro ipso Rege laruato carnifici tra-
dicta. Certum est, in Anglia Senatores
Superioris Senaculi non ab alio quam
Rege nominari, Senatores vero Infe-
rioris Senaculi a Comitibus, communi-
bus, & viribus, vt aiunt, vt in conuo-
catione Comitiorum suffragia ferant.
Absurdum inde, nominatos a quinque
aut sex seditiosis, qui ob id Cromuel-
lo placebant, iudices legitimos velle
astruere, qui ab aliis delegati verum

cap. 10.

*l. 1. C. ad l.
Iul. de am-
bitu.*

*Cuiac. in
lib. 1 quest.
Papin. qu.
6.*

*extat defeso
Regis paulo
ante senten-*

Parlamentum repræsentantes, legitimi iudices essent, ut asseris Miltoni. Sex è vero Parlamento non eiectiones scio, quod factionis placerent, sed isti licet delegati à Rege, cuius solius beneficio, non suo iure iurisdictionem & supremam potestatem habebant, iudicare in hac causa non poterant, cæteris numero & auctoritate prævalentibus, Curia pulsas, cum satis iudicando non essent. Et si supremam iudiciariam auctoritatem habuissent, alios subdelegare & sibi associare non poterant. Cum Magistratus à solo Principe creentur, nec possint mandatam iurisdictionem ad alios transferre: proprium enim nihil habent, sed eius qui mandavit, iurisdictione utuntur, Imperio mero apud mandantem retento. Unde qui sedent iudices ab aliquo denominati, de domino suo iudicare non possunt, nemo enim principum adeò delirare putatur, ut caput suum iudicibus à se deputatis credere velit. Præterea cum nullus sedere debeat iudex in sua causa populus de crimine tyrannidis, quo Rex infumlabatur cognoscere non potuit, quia tyrannis in populum exercetur. Adde quod populus Anglicus de causa nobilium iudicare non potest, & tamen,

ut vult Miltonius, ab eo Rex dam- *tiam latam*
 natus. Accedit, quod ij subdelegati & *oblata ab*
 Repræsentatiui iudices omnes, inde- *ipso Rege,*
 pendentium sectæ erant, qui superiorē *sed reiectam*
 nullum agnoscunt, quorū causa etiam *theatro tra-*
 erat, ne Rex esset, nec successor Regi, *gico Londini*
 vnde postrema sentētia edixerunt; Ne *celebrato*
quis Carolum II. Principem Vallia Regem *pag. 174.*
diceret, ne quis Deum pro salute eius, vel
Ducis Eboracensis precaretur. vtrūque nec *pro rege ra-*
vocatum in ius, nec auditum. Hinc *tiones.*

Monarchiam abrogant & superius Se-
 naculum, populatē in statum omnia
 mutantē commune ciuitatis Londinē-
 sis Concilium exturbant, factionique
 suæ addictis hominibus implent, Ha-
 miltoniæ & Hollandiæ Comites, baro-
 nēmq; Capellum eodem Bradshauo
 præfide, securi mulctant, Regios omnes
 bonis exuūt, carceribus intrudūt, Reip.
 nomen populo, potestatem supremam
 ad XL. viros deferunt: inter quos Brad-
 shauus, cui duo millia librarum Sterli-
 narum annuatim concedunt, in Regi-
 cidij mercedē. Senatores aliquot olim
 exclusos ea condicione admittunt, si
 quod in Regē Regiōsq; patratum erat,
 comprobauerint, improbantes cādunt,
 spolijsq; Regiis & Ecclesiasticorū non-
 dum satiati, tributis nouis plebem ve-

xant, & sub libertatis imagine intolérable seruitutis iugum cunctis imponunt, quod vix venturum sæculum excusserit.

Phædr. fab.

5.

*hoc à Reformationis factū
dicito Milto.
pag. 3.*

In Principatu commutando, sapius

*Nil præter domini nomē mutant pauperes,
Colligemus iam sparsa, & Miltonio
concedamus omnia illa quæ in Regem
mortuum inuenit, vera esse quamuis
mendacissima, nullis testibus, nullis
scriptis, nulla auctoritate nullis paribus
exemplis cōprobata: nisi Mariæ Scotiæ
Reginæ, Caroli auiæ, quæ calumniis
onerata, Elisabethæ cognatæ iussu
mortem oppetit de qua sic Guillelmus
Barclaius lib. 1. contra Monarchomachos c. 4. Eximius tum animi tum corporis
dotibus ornata femina, tamen maleolorum
hominum, virtuti suæ simul & vitæ insidiantum
calumnias & vituperationes effugere non
potuit, quin falsis tandem criminationibus afflicta, & prostrata innocentia, primum Regno,
deinde vita cederet inimicis. Idem nepos
eius Carolo accidit, contra quem ista
proposita, ob quæ neci datus. Carolus I.
tributa subditis suis imposuit, hoc & ipsum
faciunt qui Regnum eius occupauerunt
esto. Regiè, hoc est, suo iure fecit. Præ
sidis arces atq; oppida sua firmauit? prudē
ter. Cereemonias auxit, libellum Communi*

pecuniam comprobavit, distribuit? piè Hibernorum delectus habuit, exercitum in Parlamentum paravit, ne imparatus, & armis peritus, periret? sapienter. In Hiberniam pacem reduxit? paternè. Vxorem suam dilexit? maritaliter. Ea, prole sua, familia, armis, classe, oppidis, authoritate Regia, libertate, vita denique spoliatus, sine murmure, sine querela Christianè. At Parlamentarii Independentes præter consuetudine & leges tributa Regi negaverunt? factum malè. Vrbe, mox Anglia, Regem, Reginamq; & sobolem Regiam expulerunt? crudeliter. bello suscepto, victum Regem carceribus incluserunt? barbarè. Ab incompetentibus iudicibus damnatum, ultimo supplicio affecerunt? iniuste. Familiam eius avitis Regnis paternisq; bonis excluderunt, vetaveruntq; nequis pro salute eius Deum precaretur? prophane. Et hoc omne factum laudat Miltonius? diabolicè. Ve tibi qui viam Cain ingressus es, Et deceptus mercede, qua deceptus est Baalam, in contradictione Core peribis. Philostratus interrogavit aliquando Ælianum sophistam scriptorem, quidnam esset sub incude, elaborauimus, inquit, Ginnidis, is tyrannidis infimulatus fuerat, accusationem Cui Philostratus, admirarer impensius

*Rhodigin.
lect. antiq.
lib. 21 c. 32*

si viuentem aceuſaſſes, nam tyrannum ſuperſtitem laceſſere generoſi eſt, fato functum, inhumanum. Cum mortuis enim non niſi larue luctari debet. Quid enim crudelius, quam poſt Lethæa pocula, Elyſiis è campis retrahere eum ad momentariæ vitæ officium, vt iterum cadat ſcriptoris iudicio, qui inimicorū ſententia nuper periit. Deſine Miltoni, deſine, & Regem tuum in ſuam quietē permittē, cui nec oblatauit Cerberus, nec Furia occurſauerunt, nec Styx fuit grauis, nec tritiſ Plutō, nec tetricus Caron. In morte ſi quod fuit crimen, illud omne cum pœna extinctum eſt. Quid mordeſ mortuos, nihil remorſuros; & in eos conuicia congeris, annon hoc eſt eos iterum occidere & iugulare.

l. 3. C. ſi reus
vel accuſ.
mort. ſit.
prou. mortui
non mordēt.
mortui non
cōmuniandē.
mortuos rur
ſus occidere

Eraſm.
Phedr. lib.
3. fab. ult.

Putabat rex ſe poſt mortem ſecurum fore,

Ecce alia plage congeriuntur mortuo.

Sæuius nihil eſt, quam reſcindere velle decreta fatorum, ipſa Numinis manu ſancita, & mortuum iterum vocare in iudiciū, cuius cum vimbria luctatus Miltonius, Andabatatum more, cæco impetu digladiatur, Furiis vlticibus agitantibus miſerum, qui nuncio Hibernia V. C. M. Anglorum enſe truci-

dat, ubi ne quidem tot muscæ per Aurumnum. Nunc calamum aprat Regi, ut quas nolit scripsisse literas, coactus exaret, eam eadem iubens, aut auxilia à Danis poscens. Nunc securim in ipsius Regis caput expedit, Centumuirali calorum peronatorum, & caligatorum iudicio damnati. Mox in theatrum introducit Anglicanam Ecclesiam plus solito pompaticam, cultu scilicet & ceremoniis auctam. Dein remissa cothurni seneritate, tentatas ad libidinem à Rege mulieres focco assignat. Aut lupum & lupam somniat, productos è fabula, pueris dormire nolentibus fictitium terculamentum. Sæpe etiam crumenæ meminit, quæ fauente Lucina, uno partu centum Iacobæos enixa est. Credi deri illum Lycantropia laborare qui Salmasium uxoremque eius castissimam in lupum & lupam verfos imaginatur, aliaque noctium occusacula, & deliramenta vacui cerebri, è cuius scripto si criminationes, calumnias, maledicta, & mendacia sustuleris, nihil reliqui erit. Quæ tamen omnia, ne vera putarentur, affacim retudi, etiam, quod non necesse fuit, confessus, à maledictis mortuum tuitus sum, cuius causa cum Deo & ceteris Principibus communis.

h8

ita per me defensa est, vt iniqui etiam
iudicij susceptum à Miltonio parroci-
nium funditus sustulerim.

*Nemo unquam impune ma-
ledixit Regibus.*

FINIS.

